AÑA 12

8

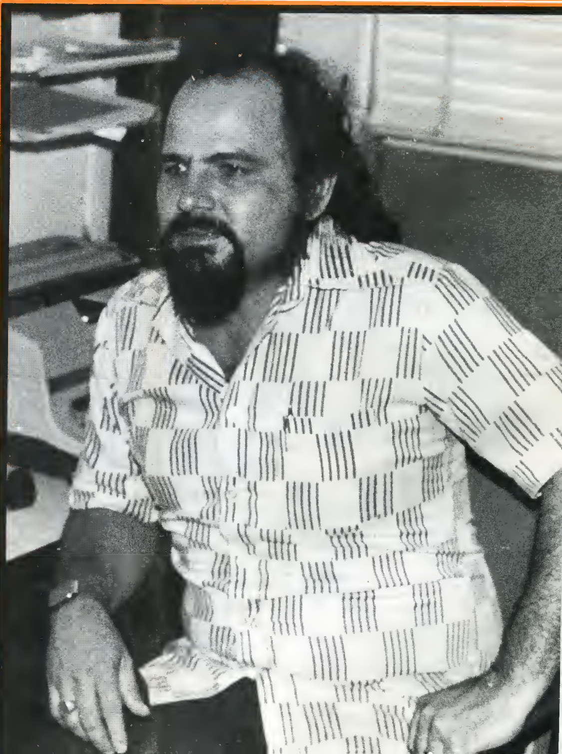
OKTOBER 1981

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA SIMAR

Foto:

Entrevista ku Errol Cova, pag. 8

skol di komunidat

redaktie: c. tromp, u. lim-a-po, r. oomen, h. oplaat, q. maduro.
redaktie-adres: kantoor simar, sabana blanco 36 - *bank:* a.b.n., banknr. 31.47.886.
layout en fotografie: r. de graaff - *drukker:* v.a.d. - *abonnementen:* ned. antillen naf. 25,— per jaar, nederland naf. 25,— per jaar (zeepost), luchtpost naf. 40,— per jaar, overige landen naf. 25,— per jr.
simar, sindikato di maestronan di aruba, sabana blanco 36, p.o.b. 582, oranjestad, tel. 24219 - *bestuur:* madonna stephens, voorz., carla kelkboom, sekr., henk weustink, penningm., veronica paul, 2e sekr., mercedes van der hans-orman, 2e penningm., arturo oduber, comm.
sekretaresse kantoor: mevr. f. alexander - *vergaderplaats:* sabana blanco 36, tel. 24219, simarleden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen - *banken:* banco barclays antiliano v-224-1, algemene bank nederland 31.47.886, *nieuwe leden:* kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabana blanco 36

aña 12 - no. 8 - oktober 1981

Independensia di Aruba den gara di e influensia Merikano/Venezolano

Awor tin un gobierno sentral sín partisipashon di Aruba. MEP a sali for di gobierno sentral i e gabinete Martina awor ta posibel ku e sosten di Partido Demokrat di Isla Riba, aunke ku e gobierno aki por konta ku solamente 12 di e 22 asientonan den Staten. E hecho aki a hasi ku un "Frente Nashonal" a lanta pa bai bringa p'e derechonan di Aruba.
E gobierno sentral aktual a pone komo prioridai e problemátiko di Aruba i su futuro struktura estatal i a proponé un reunion kumbre ku e tres partidonan, ku ta Hulanda, Aruba i gobierno sentral. E tempo stipulá pa e gobierno sentral pa yega na palabrashonnan (desishonnan?) konkreto ta seis luna. Awor ku e lucha pa independensia di Aruba ta tumando un rumbo mas "konkreto", manera sr. Croes a bisa "e ta eordo aselerá" ku e desaroyo aki, i ku Korsou tambe ta proyektando su futuro sin Aruba, despues di ta bisa ku e no por soporta e aktitut di Aruba mas, nos kier a duna un bista di e influensianan pafó di reinado ku por determiná e kurso di tal reunion kumbre. Aki nos ta referi n'e influensia merikano i esun venezolano.

Merka i su posishon dominante

E sistema di defensa di Merka, ku mester sigurá su posishon dominante, e ultimo añan a bai atras konsirabelmente, sigur si wak Rusia su desaroyo di ekipo militar. Den Karibe tambe Merka su posishon dominante a haya un debilidat. E kaida di e sistema di defensa aki, ku ta uno basá riba e poder stratéhiko/militar, hunto ku desaroyo riba tereno sosial-ekonómiko den Karibe, a hasi ku e influensia "sosialista" a krese den e region aki (Cuba, Grenada, Nicaragua). Merka awor kier drecha e asunto aki ku forsa militar i un polítika di desestabilisá e gobiernonan sosialista. Nan no ta aplaudí e idea di formashon di e asina yama "mikro-estados" ku lo ta un stimulashon p'e influensia sosialista.
E merikanonan ta sali for di e punta di bista ku e mikro-estadonan ta hopi biaha en buska di un "forsa superior" i esei por ta Rusia tambe.
Mirando e polítika aki di Merka nos no ta kere ku nan lo ta apoyando mucho e independensia di Aruba. E posishon geográfiko di Aruba i e supuesto rikesa na petroleo ta

sindikato di maestronan di aruba

hunga un papel mucho importante den e sistema di defensa merikano. Pues nos kier pone bon kla ku pa Merka e petroleo riba su mes no ta dje importante ei sino e signifikansia di dje den e sistema di defensa. Merka lo no kier apoya un independensia di Aruna pa motibo ku esei lö debilitá su sistema di defensa i asina lo krea un situashon den nos region ku ta mas faborabel pa influensianan "sosialista". Den e sentido aki nos kier mustra ku e influensia merikano lo tin un peso hopi grandi riba e palabrashonnan hasí n'e reunion kumbre i ku konsekuentemente e por stroba e posibel uso di e derecho di outodeterminashon pa parti di Aruba.

Venezuela i su politika pa ku e islanan Aruba, Boneiro i Korsou

Ta un hecho konosí ku Venezuela, pa mas ku un motibo, tin e islanan barlovento na bista. Tres di e motibonan aki ta:

1. E islanan aki ta hopi serka di e kosta venezolano (balor stratehiko, miedo pa "instabilidat político" dilanti di su kosta).
2. Venezuela ta bisa ku e islanan ta kai den su awanan teritorial (p'e posibel petroleo).
3. Venezuela kier kubri mas tanto lamá dilanti su kosta (i esei ta posibel si e ta den posishon di e islanan).

Independensia di Aruba (Dia di hymno i bandero).

Ku esaki no ta algo di e delaster añanan nos kier ilustra ku un parti di e "notulen" di un kombersashon entre General Isaías Medina Angarita, presidente di Venezuela i Franklin Roosevelt, presidente di Merka, dia 19 di yanuari 1944, esta den tempo di guera. E kombersashon aki nos a saka for di un artikulo di Carlos Delgado Dugarte ku a sali den e diario "El Nacional" di Caracas algun aña pasá. E artikulo, bou titulo di "Curazao, Aruba i Bonaire complementan el territorio venezolano", ta duna un reflekshon di e pensamento venezolano pa ku e posishon político di e islanan aki. E "notulen" di e kombersashon entre Medina Angarita i Roosevelt ta forma parti di e "archivo" di e sekretario di e presidente venezolano di e tempo ei, Dr. Arturo Uslar Pietri. Aki ta sigui e kombersashon di 37 aña pasá.

Dia miércoles, enero 19 de 1944.

Presidente Roosevelt: —Quiero referirme a los incidentes tenidos con la Reina Guillermina. Ella es una "vieja" muy buena pero muy testaruda. Como buena holandesa. Yo también soy holandés. Usted recordará que a principios de 1942 estaban hundiendo muchos barcos en el Caribe — cerca de Curazao—. Le puse a la Reina un cable diciéndole que necesitaríamos enviar tropas para proteger a Surinam. No me contestó. Luego le puse un telegrama diciéndole que estábamos dispuestos a enviar barcos y tropas para defender a Curazao, pero que era necesario que consultara previamente con Venezuela. Tampoco contestó. Repetí la oferta. Contestó diciendo que no consultaría con Venezuela. Respondí diciendo que tenía que pedir al Gobierno de Venezuela que enviara un obdervador. A mediados de 1942 la Reina vino a América a visitar una hija. Fuí a verla y le dije: "¿Por que no quiere usted consultar con Venezuela?"

"Porque no me gusta Venezuela", respondió. "¿Pero no sabe Usted que los venezolanos tienen mayor razón para odiar al Gobierno de Curazao que el que Usted puede tener para odiar a Venezuela?", la contesté. "Yo no sabia eso", fue la respuesta.

"Desde la primera invasión de Miranda, Curazao fue el sitio de partida de todo movimiento armado contra el Gobierno de Venezuela; alli fueron todos los exiliados politicos de Venezuela a burlarse de su gobierno y ese ha sido el asiento de todos los contrabandistas de Venezuela", la expliqué.

"Tampoco sabía eso", volvió a contestarme".

Le dije entonces: conviene que usted sepa la verdad: Surinam está llamado a no tener ningún valor económico si los científicos americanos logran perfeccionar el procedimiento por medio del cual sacarán baxita de la tierra roja de nuestros campos, pues nadie irá al Guayana Holandesa en busca de un material que se puede encontrar en nuestra propia casa".

A lo cual me respondió: ¿"Pero qué me dice de Curazao"?

"Mi contestación fue: Que dentro de cuatro años no tendrá valor económico y voy a explicarle (nótese que en la comversacion del día siguiente dice 25 años): Es antieconómico sacar el petróleo de los pozos, transportarlo del lago de Maracaibo a Curazao en barcos de poco calado para refinarlo en esa isla y luego volver a embarcarlo para repartirlo por todo el mundo, cuando bien se podría sacar de los pozos, refinarlo i llevarlo por oleoductos a los puertos marítimos a fin de embarcarlo en los buques que han de llevarlo a su destino. Bueno es que Usted sepa esto: Dentro de pocos años Curazao no tendrá valor económico".

Presidente Medina: —Ya que se ha tratado de esto quiero que el Presidente Roosevelt sepa que en caso de que haya de efectuarse un cambio en la soberanía de esas islas (Curazao, Aruba, Bonaire) Venezuela mantiene firme su aspiración a ehercer soberanía sobre éllas.

Presidente Roosevelt: —Esas islas no tendrán valor económico y no valdrá la pena pelear por éllas.

Presidente Medina: —La aspiración de Venezuela no está basada solamente en las razones económicas sino en razones geográficas. Esas islas complementan el territorio venezolano.

Presidente Roosevelt: —No creo que valdrá la pena pelear por éllas.

Presidente Medina: —Naturalmente me refiero al caso de que sea menester un cambio de soberanía.

Presidente Roosevelt: —Oh, asi naturalmente.

Den e artikulo di Sr. Dugarte e pensamento venezolano despues di 30 aña a keda mas o menos meskos. Aki ta sigui algun pasahe di e artikulo di algun aña pasá, despues ku e la duna un bista históriko te ku na e kimamento di Willemstad na mei 1969 i e grito di Aruba pa ta "los di Korsou" i pa ta "independiente".

"Por lo pronto, en los primeros contactos con la Comision del Reino, los antillanos han establecido una premisa: "solo aceptarían la separación de Holanda si cuentan con ayudo

exterior para su defensa y desarollo". Condición que Holanda puede ayudar a canalizar, pero sin prorrogar su decisión. La quema de Curazao en 1969 causó consternación en la metrópoli y allá saben que ese capítulo no está cerrado. Hay violencia latente en Curazao y entre Curazao y Aruba. Y Holanda no es un país rico, pero sí un país tranquilo. Resulta un absurdo que pague con difíciles florines una irritación innecesaria.

Al pensar en quién deba pagar los déficits de la economía antillana cuando se vaya Holanda, han surgido estos nombres: Venezuela y Estados Unidos.

Venezuela siempre ha respetado la soberanía holandesa sobre Aruba, Curazao y Bonaire. Jamás ningún gobierno, ni siquiera en la efervescente etapa libertadora de nuestro país, abrigó actitudes anexionistas, a pesar de que las tres islas forman parte intregral del litoral venezolano y son proyecciones marítimas de una rama de la cordillera de Los Andes. Podría agregarse, en abono, que estan en una situación delicadamente estratégica frente al Golfo de Venezuela y la cuenca petrolera del Lago de Maracaibo. En estos momentos, además, las tesis mayoritarias que van hacia la Conferencia de Ginebra sobre Mar Territorial las envuelven plenamente dentro del mar venezolano. Pero nuestro pais ha sido fundamentalmente respetuoso de los derechos históricos de Holanda, adquiridos con anterioridad a la existencia de la Capitanía General de Venezuela.

Holanda, a su vez, no ha intentado jamás aprovechar esas posesiones en la costa venezolana como base para actitudes agresivas e imperialistas.

La actitud de Venezuela ha sido excepcionalmente responsable tanto para respetar la soberanía holandesa y los derechos de los antillanos a autodeterminar su condición política, como para fomentar una amistad cordial con ellos, que ha servido de base para actuar con prudencia y comprensión en los problemas emanados de las relaciones económicas, especialmente frente al contrabando y frenta al desarollo de las actividades de las refinerias petroleras.

Por el mismo sentido de responsabilidad, Venezuela tienen que sentirse plenamente comprometida con el futuro de Curazao, Aruba y Bonaire, una vez separado de la soberanía de Holanda. Es evidente que el Jefe de Estado norteamericano reconocía tales aspiraciones, aun antes de que se las expresara el presidente Medina. Lo demuestra el gesto de Roosevelt cuando, al insistir ante la Reina Guillermina para que autorice la defensa de Curazao, le expresa que "es nesesario consultar previamente a Venezuela" y pedir a su gobierno "que envíe un obdervador".

Den Time di 31 di augustus 1981 a sali un artikulo tokante e papel ku Venezuela ta hunga den Karibe, unda ta poní ku for di '75 Venezuela a duna 4 mil miyon dolar pa ayudo finansiero den forma di donashon i fiansa pa hopi sorto di proyekto, kompará ku 2,9 mil miyon di dòlar di Merka. Pero e meta ta meskos.

Esei ta: krea e sirkumstansianan nesesario pa un stabilidat político. Den e polítika aki e independensia di Aruba no ta kuadra.

Asina nos por korda tambe e bishita di Carlos Andres Perez ku na mart/april di 1978 a bishita e tres islanan aki relashoná ku e tratado marítimo ku Venezuela. Akinan ela ekspresá su mes den e forma aki: "Antiyas Hulandes ta ponemi korda e misterio di e divina trinidat. Tres persona (Aruba, Korsou i Boneiro), pero solamente un Dios: e pueblo Antiyano". (Beurs- en Nieuwsberichten, april '78).

E ponensia aki ta mustra klaramente ku Venezuela lo sigui pone preshon riba gobierno di reino pa e independensia ta uno ku e islanan hunto. Nos tin nos dudanan ku e gobierno venezolano lo a kompromete su mes ku e lucha pa independensia di Aruba. Den e sentido aki nos ta kere ku Merka i Venezuela ta mas o menos di e mesun opinion.

E tratado ku Venezuela despues di independensia di Aruba

Na aña 1978 a wordo firmá e tratado di e frontera di lama entre Venezuela i Reino. Awor ku Aruba kier bira independiente hopi pregunta ta wordo lansá ku si Venezuela lo tene su mes na e tratado, komo ku algun areglo internashonal ta stipula esei (ingezonden stuk "Nieuw volkenrecht gecreerd" di B. Wilms, Amigoe 9-9-'81).

Otronan sinembargo ta di opinion, sabiendo ku Venezuela no ta mucho "happy" ku un eventual independensia di Aruba, ku Venezuela lo por konsiderá e tratado nulo i pone preshon pa un otro negoshamento kuminsa i asina saka mas probecho.

Lagando un banda e ekspertonan, nos mester biba ku un realidat: Venezuela ta e pais ku mas problema di frontera den nos hemisferio.

E problemanan ta:

a. ku Colombia (Monjes, Golfo de Venezuela).
b. ku Guyana (Esequibo).
c. ku Trinidad i Tobago (Golfo de Paria).
d. ku Dominica.

E realidat aki ta pone nos duda hopi den e efektividat di e derecho internashonal. Mas ainda si bo kombiné ku e pensamento militar di e goberno di Reagan (guera friu). Esaki ta e perspektiva ku nos tin nos dilanti pa loke ta toka e tratado di e frontera di lama ku Venezuela.

E (falta di) diplomasia di parti di e gobernantenan di Aruba

Nos por korda e tempo di ougustus '77 ora ku MEP a hasi biahenan pa eksterior pa asina haya apoyo internashonal pa e lucha pa independensia. Hopi biaha e lider di e partido aki a deklará ku nan lo a haya oído serka e paisnan den serkanía e tempo ei. Den esaki nos a duda semper, simplemente pasobra e influensia di e isla aki, kompará ku esun di Hulanda (ku su tras Merka i Venezuela), ta kasi nihil. No ta solamente e echo ku e asuntonan aki ta toka e gobierno di reino pa trata nan, pero e echo ku Hulanda tin lasonan fuerte di karakter ekonomiko ku hopi di e paisnan den Latino-Amerika ta pone ku ningun di e paisnan aki ta bai kima nan dede ku e asunto di independensia di Aruba. Nos hopi biaha a haya e impreshon ku e partido mayoritario ta konsiderá su mes komo partner igual den e politika internashonal (ku ta absurdo naturalmente si tene kuenta ku e lugá ku Aruba tin den esaki). Esei nos ta haya falta di konosemento di bo limitashonnan riba e tereno aki.

Un otro punta ta e polítika di "chantage" ku MEP ta aplikando e ultimo tempo. Nos ta referí na e echo ku señor Croes a bisa ku si e paísnan mas konserni no duna nan koperashon (garantíanan) pa e independensia di Aruba nan lo bai aserka Cuba pa ayudo. Ku esaki ta un "bluf" hopi swak nos ta ripara na e echo ku MEP *no solamente kier a deliberá* ku Merka (bishita na State Department di diputado Zaandam) pero hasta *ofrese Merka derechonan di eksplorá i eksplotá petroleo* na Aruba (kosnan ku konstitushonalmente nan no por hasi). Ta ridíkulo MEP a hasi pueblo di Aruba ku e prostitushon aki i nos por konkluí mesora ki sentido MEP ta duna na e palabra "independensia". Algo ku den realidat ta enteramente otro!

Nos a ripará tambe ku Betico a bai papia ku algun konsul. Nos no sa den ki kalidat esei a sosedé, pero nos ta haya e impreshon ku e konsulnan por ta metiendo den asuntonan interno. Relashoná ku esaki nos kier mustra riba e deklarashon ku Zaandam a hasi ku ta riba petishon di e konsul ela bishita "State Department". Si esaki ta berdat (ku Zaandam bo'n sa nunka) anto unda e reakshon pa parti di gobierno sentral a keda? Kon nan por permiti esei? Nos ta spera ku den futuro serkano e asunto aki keda aklareá totalmente. Esaki ta un bista di e falta di diplomasía pa parti di MEP den e lucha pa "independensia" i tambe ku e konsekuensianan di esaki ta e pueblo di Aruba mester kargé i no MEP.

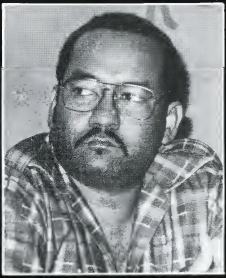
Zaandam.

Informashon realistiko di e posishon di Aruba den henter e asunto di independensia

E artíkulo aki ta pa mustra bon kla ku tin hopi mas relashoná ku e asunto di independensia ku MEP kier trese padilanti serka pueblo. Nos tin ku tene kuenta kon leu nos por bai *sin e garantíanan nesesario.* Esaki *sin ku tabatin diskushonnan riba e garantíanan interno*, manera e funshonamento di demokrásia, sindikátonan liber ets. E falta di e garantíanan aki hunto ku e kontenido di e artíkulo aki ta hasi nos lansa dos pregunta: *Ki espektativa nos por tin pa nos "independensia" i kuanto tempo mas nos por tiné??* ●

KONFERENSIA ANTIYANO DI F.T.A.

un berdadero kontribushon pa preparashon pa independensia

Komo ku un di e poko sindikatonan na Aruba ku ta konsiente di su responsabilidat amplio pa ku e komunidat, F.T.A. a organisa un konferensia tratando e papel di e movimento sindikal den e proseso di independensia, desaroyo i demokrasia.
E konferensia aki a tuma lugar dia 16 i 17 di september ultimo na Concorde Hotel i a worde asistí dor di mas o menos 150 representante di varios sindikato di Antiya Hulandes i tambe algun sindikalista di otro paisnan di Karibe. Simar i Skol i Komunidat tambe tabata presente.
Riba e promer dia a hiba palabra Sr. Mito Croes tokante struktura estatal; Sr. Cedric Eisden ku a aklará e aspekto ekonómico di un independensia; i Sr. Emilio Maspero ku a elaborá riba e pensamento i e filosofía di CLAT tokante e temanan ya menshoná. Sin ku nos ta menospresiá e otro oradornan, nos ta di opinion ku e charla di Sr. Mito Croes tabata esun mas aktual i al kaso. Ta pesei nos ta duna un ekstrakto di su palabranan aki bou.

MITO CROES:
"Liber pa hasi, pero liber pa deshasi tambe

Den su diskurso, Sr. Croes a mustra ku nos tin ku duna mas atenshon na e distinshon entre 'struktura polítiko' i 'struktura estatal'. Ku struktura estatal nos kier men: e leinan ku nos tin, ku ta organisa nos estado, ku ta duna nos e derechonan humano i tambe ta regla e relashonnan ku e otro komponentenan di Reino Hulandes. E leinan aki, pa mayoría parti, a worde traha 30 aña pasá i nos mester ta bon konsiente ku nan riba nan mes klaramente tin nan balor; pero tòg: e funshonamento di gobierno, e 'governmental process' ta mucho mas ku solamente lèternan riba papel. E realidat político ta bai mucho mas leu ku solamente algun reglanan ku nos tin den nos leinan i ademas e ta algo dinámiko ku ta kambia tur dia. Ora ku nos papia di struktura polítiko - sigur ora nos wak esaki den konteksto di independensia - nos mester bai 'focus' mucho mas riba e realidat polítiko i no solamente, manera awor aki ta sosodé, riba kambio di leinan (Statuut, Staatsregeling i Eilandenregeling).
Nos tin ku pone henter e problemátiko ku tin awor aki na Antiyas den un konteksto mas amplio: e konteksto di dekolonisashon. E ora ei lo ta masha straño, si na Antiyas lo no tabatin problema entre e islanan. Problemanan entre partnernan dentro di un estado, promé of despues di independensia, ta algo ku a yega di sosodé i ta sosodiendo na hopi otro pais na mundo, e ta algo kasi natural. Un kos sí tóg ta straño tambe: den nos konstelashon hurídiko t'asina ku Gobierno Sentral tin podernan riba teritorionan insular; pero den tur e diskushonnan ku bo ta tende, entre Aruba i Korsow p.e., bo por mira ku un parti esensial ta worde lagá afó: ku Gobierno Hulandes, bou di kapa di Gobierno di Reino, tin mas poder riba teritorionan insular ku Gobierno Sentral. Esei sí ta algo típiko di nos; ku nos ta pleita kontinuamente ku otro, mientras ku unda e podernan esensial ta akumulá - esta den Gobierno di Reino - esei sí nos no kier 'touch' ku'né! Mayoria di e partidonan na Antiyas no kier kambio di "Statuut" den kual e posishon dominante di Hulanda a keda reglá.

Soberania formal no ta soberania efektibo

Lokual tambe ta hopi importante den tur e problemátiko di independensia ta ku tin un distinshon entre soberanía formal (bo ta miembro di U.N., bo tin bo mes hymno, bo mes bandera) i e soberanía efektibo (bo por hiba e política ku bo mes kier). Ta bisto pa tur hende, ku mas chikito bo ta, mas poko rekurso bo tin, menos soberanía efektibo bo tin i menos forsa bo tin den relashónnan internashonal. Ta p'esei ku e partidonan na Antiyas tambe a opta pa un koperashon di un of otro manera riba diferente tereno despues di independensia. Un koperashon asina por bai asina leu ku - manera ta sosode den E.E.G. - e partnernan ta entrega un parti di nan soberanía formal na e órgano di koperashon supranashonal, pero nan soberanía efektibo ta subi, pasobra nan poder efektibo (ekonomiko) ta bira mas grandi.
Pa nos ta hopi importante ku, ora nos ta skohe nos manera di koperashon, nos ta hasi esaki riba un base rashonal i no emoshonal. E manera mes, sea e koperashon ta a base di derecho internashonal of a base di derecho estatal (esta dentro di un estado) al fin al kabo no ta dje importante ei. Loke ta importante ta e kontenido di e koperashon i kon bo ta repartí i institushonalisá tur e podernan ku bo tin.
Nos a mira na hopi pais, ku a bira independiente kaba, ku nan ta benta nan konstitushon, riba kual nan a traha asina tanto i ku bon intenshónnan, afó despues di e independensia. Palabranan bonita riba papel só, no ta garantía ku e gobernashon ta bai na un forma demokrátiko.
Akinan nos ta haña, segun Sr. Croes, e problema mas básiko di henter e preparashon pa independensia. Nos mester tene bon kuenta ku awor aki nos tin kontrol ariba tur e órganonan na Antiyas. Diferente artikulonan den "Statuut" (43 i 44) i den "Staatsregeling" (art. 93) ta trese un kontrol estrikto di Hulanda riba kiko ta pasa na Antiyas. Si nos bira independiente - sea uní of los for di otro - e kontrol ei lo bai disparsé. Ku otro palabra: nos por ta liber; liber pa hasi, pero liber pa deshasi tambe!

Segun Sr. Croes e mihor sistema ta, ku e órganonan ku ta funshona den un estado - i aki nos mester ta hopi amplio: tur e faktornan ku hunto ta forma e proseso di gobernashon, p.e. sindikatonan ku tin poder político i mestér tin poder político - ta konsiente ku nan ta forma parti di un estado i ku nan tin e deber pa kontribuí na e demokrasia.

Simtomanan negatibo . . .

Sin ku nos bai analisá awor aki e situashon manera e ta, sí ta bon pa wak ariba algun simtoma ku ta mustra nos kon e kos *no* mester bai. Si nos ta papia di 'preparashon pa independensia' nos mester kuminsa pa kita e sintomanan aki for di kaminda. Nos kier menshoná aki e sistema di patronahe den e relashon entre e votador i e partido polítiko, den kual sistema en realidat un voto ta worde 'kumprá' dor di e partido polítiko. Un otro punto ta toka e kontrol riba nos sistema demokrátiko. Tur poder den nos estado mester kai bou sierto kontrol, p.e. "Bestuurscollege" ta kai bou di kontrol di Eilandsraad i Eilandsraad na su turno ta kai bou di kontrol (1 bes den kada 4 aña) di pueblo. Pero si nos wak bon kon e kontrol aki ta bai den praktika, nos no por ta optimista pa ku nos futuro. Por ehemplo: tur aña Teritorio Insular mester entregá un 'rekening' di e gastonan ku a worde hasí; pa hopi aña kaba no ta worde kumplí ku esaki. Plakanan ta worde gastá sin ku nan ta poní riba presupuesto (Aki Sr. Croes ta remarka ku na Hulanda p.e. ta asina, ku ora un 'wethouder' di un 'gemeente' ta gasta plaka ku no ta riba presupuesto, e ta personalmente responsabel pa paga e sèn bek. Un lei ku nunka nos a tuma aki na Antiyas, pero nos por pensa riba dje si...).

Un otro simtoma ta e gastamento di fondonan públiko (manera na Maatschappelijke Zorg), un kos ku ta parse un kanser aki na Antiyas. Te ainda e kosnan ei ta bastante chikito, pero si nos ta pensa p.e. riba eksplorashon i eksplotashon di petroleo, nos mester ta hopi konsiente ku aki nos ta bai papia di 'sèn bruto'! For di awor kaba nos tin ku tira un bista riba dje. Un par di trúknan di T.A.V. pará na kas di un diputado por ta nifika ku ta trata di poko sén; nos mester kuminsa en todo kaso pa kita e mentalidat ei kompletamente si nos kier a bai papia di un independensia, den kual nos no ta kai mas bou di kontrol di Hulanda.
Tambe tokante e kontrol parlamentario nos por puntra nos mes si en berdat parlamento ta kontrolá nos gobierno (nunka un parlamento di Antiyas a yega di manda un gobierno kas). Den teritorionan insular te hasta ta imposibel - segun leinan vigente - ku Eilandsraad ta manda un Bestuurscollege kas. Tambe nos ta mira mas i mas ku parlamento ta bira un sorto di komedia, komo ku desishonnan a worde tumá kaba pafó di parlamento, den "partijraad". Nos mester tuma bon nota di e desaroyo aki, pasobra esaki ta algo sumamente peligroso pa nos demokrasia. Nos mester ta konsiente ku nos por hopi kos, nos tin rekursonan hopi grandi aki na Antiyas i aki na Aruba, pero nos mester ta konsiente tambe di e faktornan negatibo, i nos mester sóru pa kambia nan promé ku nos ta tuma tur e poder den nos man. Pa un sindikato - ku ta un faktor polítiko importante den un komunidat - tin un tarea hopi importante tambe den e preparashon pa independensia.

Pueblo kontra pueblo?

Riba e di dos dia di e konferensia, e kuater lidernan di sindikatonan antiyano afiliá na CLAT (esta Koenze di C.G.T.C., Korsou; Cecilia di Fedebon, Bonaire; René Richardson di Wifol, Isla Riba i Clarence Richardson di F.T.A.) a duna nan punto di bista tokante e papel di e masa trahadór enkuanto independensia.
Spesialmente durante e debate ku a sigui despues, nos por a ripará ku pa e trahadornan di Antiyas en general no tin tanto diferensia di opinion den e kuestion aki ku e polítikonan ta laga nos kere. "E konflikto no ta un konflikto di pueblo kontra pueblo", Betico Croes a bisa durante un enkuentro ku sindikalistanan, dia 16 di sèptember , dikon tin un konflikto anto? Esei nos ta yama 'politika foi di kaminda' of 'polítika ku dos kara'. Clarence Richardson a ilustra esaki durante e debate, unda el a bisa ku e reunion entre e bloke Arubano i e kabinet Martina II (kual e tambe a presensiá) a bai den un esfera basta bon i al kaso, pero ora nan a bin bék Aruba dilante televishon, nan (e polítikonan) a hasi manera un pleitamento formal tabatin den e reunion.

Partisapashon real

Tur e sindikalistanan ku tabata presente, tabata di akuerdo ku e informashon, ku ta worde duna di parti di e partidonan polítiko,

den ramo di e preparashon pa independensia, ta laga masha hopi di deseá i tin biaha ta masha peligroso tambe. A bira tempo ku - fuera di e hecho ku aki ta plaka di pueblo ta worde malgastá - e sindikatonan hunto ta bai eksigí di e diferente gobiernonan ku nan lo bai haña e posibilidatnan (finansiero tambe) pa duna pueblo informashon korekto i obhetibo den kuadro di e preparashon pa independensia. Esaki lo por worde konsiderá komo un promé (en berdat: promé!) paso riba e kaminda di e 'partisipashon real'; un ekspreshon ku te ainda, despues di tanto aña ku el a worde primintí, segun nos ta bashí-bashí.
Si e konferensia di F.T.A. a kontribuí na konsientisahón di e nesesidat di e eksigénsia ei só - i segun nos opservashon esei tabata e kaso -, anto e ora ei e tabata basta eksitoso kaba. P'esei nos ta felisitá F.T.A. ku e logro aki i nos ta spera ku e unidat obreril ku tabata reina durante e konferensia, ta worde kontinuá i fortifiká, p'asina nos por kumpli ku nos reponsabilidatnan grandi pa ku e pueblo trahador. ●

WORKSHOP:

HENDE MUHE DEN SU TRABOU

Dia 30 di ougustus 1981, diferente gruponan di hende muhe (Aloe, Anglo, Muso i Simar) a organisá konhuntamente un workshop pa tur hende muhe di Aruba ku lo a trata e topiko: Hende muhe den su trabou.
E topiko aki a wordu skohí pasobra ku ta net den su trabou hende muhé ta wordu konfrontá ku diferente formanan di diskriminashon.
Meta di e dia aki tabata:
Pa e muhenan ku presentá haña chens pa interkambiá ku otro tokante nan eksperiensia den nan trabou.

Mas o menos 130 hende muhé a partisipa na e dia aki; por bisa sin mas ku e dia aki tabata hopi eksitoso.

E programma

E programma di e dia aki tabata lo siguiente:
- introdukshon dor di Greta Boekhoudt: kordinadora di e dia aki;
- un presentashon di teatro FORO;
- diskushon den grupo chikito ariba e sigiente puntonan:
  - reglanan p.e. den ley of CAO ku ta oprimi hende muhe den su trabou;
  - mentalidat ku ta tene hende muhe atras den su trabou;
- lunch;
- diskushon general i konklushon.

Teatro FORO

E tema di e presentashon di Teatro FORO tabata: hende muhe den su trabou, unda nan a demonstrá den tres esena e opreshon di hende muhé den 3 situashon diferente:

1. e opreshon di un mucha muhé den su trabou den un pakús, tanto dor di su kolega maskulino komo dor su doño di trabou, ku ta un hende muhé;
2. e opreshon di un cria muhé den e trabou ku e ta hasi na kas di un famia, dor di e señora;
3. e opreshon di un hende muhé kasá na su kas, dor di su esposo.

Den e presentashon aki pues, teatro FORO kier a ekspresa ku opreshon di hende muhé den su trabou por tuma diferente forma, i tambe ku hasta hende muhé ta oprimi hende muhé.
For di promé momento por a nota ku e publiko a rekonosé su mes den e situashonan i ku nan tabata involví ku e destino di e hende muhé oprimi. Esaki a wordu demostra dor di e hecho ku e hende muhenan presente no tabatin miedo pa subi e esenario i na un manera aktivo trata pa trese kambio den e diferente situashonan unda e muhé tabata wordu oprimi.
P.E. den e kaso (den e prome esena) unda e bendedó maskulino ta forsa e mucha muhé pa hasi tur e trabou fastioso, mientras ku e mes no tabata hasi nada. E publiko a demostrá klaramente ku nan lo no tolerá un situashon asina den e temponan aki. A wordu bisá ku esakinan ta kosnan di tempo di kouchi boulu.
Den e terser esena, ora e homber ta kere ku e por bin kas despues di trabou, bin komandá su kasá, ku tambe ta traha henter dia foi kas; dunámi kuminda, pasámi korant, kita mi sapato, a bin un reakshon hopi firme di publiko. E presentenan a pone bon klá ku muhé i homber ta responsabel pa e trabounan di kas, ku huntu nan tin ku buska un manera pa hasi e trabou aki i ku nan tur dós tin derecho riba deskanso i distraishon.
Hopi remarkabel tabata ku muhénan di *tur* edat a mustra nan mes involví ku e presentashon formidabel di Grupo FORO.

Diskushon den grupo

Despues di e aktuashon di Grupo FORO, e grupo grandi a parti den 13 grupo, unda den un forma hopi entusiasmá nan a diskutí riba e tema i na kua okashon hopi di nan mes eksperiensia a bin dilanti. Remarkenan manera: "abo tambe a experiensié?", "ta tur hende muhe ta wordu diskriminá na un of otro manera", a wordu skuchá diferente biaha. Ta evidente ku ta presisamente e eksperiensia ku hopi di e problemanan ku e muhenan a i ta topa den nan trabou no ta di nan só, pero ku nan tin komún ku hopi otro muhé, a hasi ku nan a sinti e enkuentro aki komo un sostén pa nan tur. Diferente biaha a wordu remarká ku mester tin mas di sorto di enkuentronan asina unda muhenan por interkambia eksperiensianan ku otro, lokual ta importante pa nan no sinti nan mes isolá ku nan problema.

Algun konklushon

Tokante trabou di kas:
E trabou aki no ta haña rekonosimiento. Hopi biaha ta hasi manera e ama di kas no ta hasi nada henter dia. Mientras ku si nos wak bon, e ama di kas ta e persona ku riba e mesun dia ta hasi diferente ofishi; e.o. koki, labadó di paña i koi kibra, kleuterleidster, strikadó ets. ets.
Tokante e diskriminashon di hende muhé kasá (ku ta traha na gobierno):
— e hecho ku hende muhé kasá no por bai den "vaste dienst". Esaki ta trese ku ne un inseguridat hopi grandi pa e muhénan aki, ya ku nan por haña nan retiro e momento ku bin un homber of un muhé soltéra pa remplasé. Pa hopi famía esaki tambe ta trese problema, ya ku hopi hende muhé kasá ta traha foi *nesesidat* i no pa pret.
— E leynan ta sali foi punto di bista ku e homber ta kabes di famia.

— Muhénan kasá den gobierno ta haña salario di soltera, pero pa belasting sí nan salario ta wordu kontá hunto ku e salario di nan kasá i riba e total ei nan mester paga belasting, ku ta hopi mas halto. E orei sí nan ta kasá.
— Mientras ku ta e *muhé* kasá ta paga AOV, ta su kasá só tin mag di kobra e sen aki.
— E leynan diskriminatorio aki ta kousa ku ora e hende muhé kasá, e ta bai den un situashon di dependensia ekonomiko di su kasá, ya ku hopi biaha e ta haña mes ora su retiro.

Otro diskriminashon di hende muhe den su trabou

— Hopi biaha hende muhé mester hasi mas trabou pa nan salario ku hende homber, mientras ku en general nan salario ta hopi biaha mas abou ku esun di hende homber.
— Na gobierno hombernan ta haña trabou mas lihé, maske ku e muhé, ku a solisitá tambe, ta soltera i mas mihó kapasitá pa e trabou. Ademas hende muhé ta haña retiro promé.
— Pasobra hopi muhé no konose nan derechonan, e doñonan di trabou hopi biaha ta hasi abuso di nan.
— Muhénan ta paga "pensioen" na gobierno, pero nan no ta haña ni e "pensioen", ni e plaka bek si nan kasa promé ku 10 aña.
— Hombernan en general ta haña e puestonan di guia i responsabilidat i muhénan en general e trabounan servisial. Pues ta hopi remarkable e poko konfiansa ku tin den e kapasidatnan di hende muhé.
— Pa skapa "minimumloon", e doñononan di trabou ta tuma mucha muhé mas hoben den servisio i retira e mas bieuwnan.
— Ta dura mas tempo promé ku un hende muhé soltéra haña "vaste dienst", for di pensamento ku tog e lo kasa!
— Hopi biaha ta wordu abusá di hende muhé den su "proeftijd", i hopi biaha e muhé tin masha miedo pa motibu ku den e "proeftijd" aki e por wordu kitá kada momento.
— Pa nombrashon pa hefe, of su replasante, kasi nunka un hende muhé ta bin na remarke.
— Den sierto trabou ta hopi bisto ku no ta e kapasidat di e hende muhé ta konta, pero su aparensia.
— Hopi biaha e muhénan den pakús no ta wordu permiti pa sera un CAO.

Tokante diskriminashon di e hende muhé soltera:
— Hende muhé soltera ku yu no ta haña "kinderbijslag", mientras ku e homber soltero sí lo por haña esaki pa su yu.
— Hende muhé ku bai kompañá por haña "eervol ontslag", mientras ku esaki *no* ta konta pa e homber soltero ku bai kompañá.
Remarkenan general:
— Ta falta hopi komprenshon pa e hende muhé na su kas. Responsabilidat pa yunan hopi biaha ta bin kai riba su lomba só; tambe tin poko komprenshon pa e muhé ku kier sigui traha pafor di kas of kier sigui studia.
— E prehuisio ku ta eksisti ainda, ku e homber ta traha pafor di kas i e muhé mester keda kas pa hasi trabou di kas, ta stroba hopi hende muhé pa sigi desaroyá nan mes.
— Hopi biaha e hende muhé no ta liber pa move i te ainda e ta guli manda abou di mas.
— Hende muhé ta pone su mes te ainda mucho dependiente di su kasá. Ta hopi remarkable ku hopi hende muhé ta perde hopi di su individualidat den su matrimonio.

Diskushon plenario

Despues di e diskushon den grupo tabatin un diskushon plenario den kua a diskutí fuertemente tokante medidanan ku por wordu tumá pa eliminá e diskriminashon i espesial riba e kambionan ku tin ku tuma lugá riba termino kortiko.
E.o. a wordu tresí padilanti ku:

1. Tur muhé ku ta traha na kas of pafor di kas mester ta konsiente di nan responsibilidat pa ku nan mes.
2. Tur kambio mester kuminsa serka e muhé mes!
3. Hende muhé mester realisá ku e tin mesun balor ku kualkier hende homber.
4. Si tur hende muhé uni, nan por sera un mokete i trese kambio den nan situashon. Nos ta mas ku mitá di e poblashon!
5. Mester lanta un partido polítiko di hende muhé pa bringa pa asuntonan di hende muhé.
6. Hende muhé mes tin di buska mas informashon i kompartié ku otro.
7. Ora ku e sá di otro muhé ku ta wordu tratá inhustu, e mester trese esei den publisidat i tur hende muhé mester ta solidario kuné.
8. Nos mester habri nos boka mas i mester tin mas konfiansa den nos mes. Nos lo mester siña espresá nos mes, pero sí akseptá ora nos ta fout.
9. Nos mester bira mas konsiente kiko ta un CAO of ley, trata pa komprondé bon of buska informashon si esei ta hasi falta.
10. E kambionan ku nos kier, nos lo tin di realisá nan hunto ku e hombernan. Pero nos mester ta bon organisá promé, pa por laga sa kiko nos kier.
11. Nos lo mester uni nos mes, p.e. pa preisnan ku ta subi drastiko i deripiente i pa hasi akshonnan huntu.
12. Uní nos por kombatí sierto abúsonan, p.e. propagandanan ku ta usa e kurpa di hende muhé pa hasi propaganda.

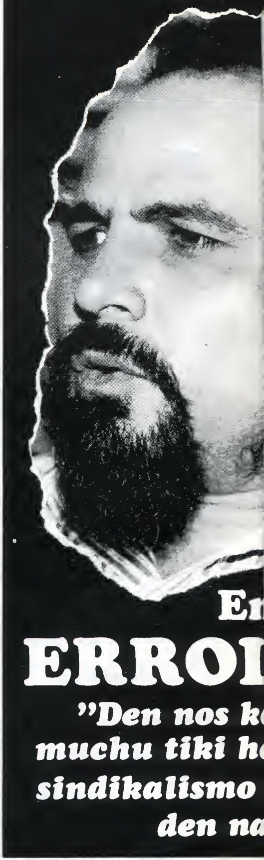

Finalmente a bin e nesesidat dilanti pa bin ku un organisashon madre. Tambe pa lanta mas grupo di hende muhé. Alabes pa tene e sorto di dianan aki regularmente, i pa kada hende trese dos of tres persona mas aserka.
Tambe a wordu bisá, ku nos a papia mucho general awe.
A bin proposishonan pa un siguiente "workshop", p.e. un kampaña di informashon, igual pago pa igual trabou.
A keda disidí ku e gruponan organisadó (Anglo, Aloe, Muso i Simar) lo bai studia tur e puntonan ku a bin dilanti. For di esaki lo tin di sali temanan pa un siguiente enkuentro.
Na kabamento e publiko a puntra mas informashon di e gruponan, ku a organisá e workshop. Nan tabata kier sa, ken e hendenan ta i kiko e gruponan ta hasi.
Riba petishon di e publiko presente, representante di un di e gruponan e duna un breve splikashon.
Despues algun grupo presente, manera Grupo Uní, Grupo Baile Noord, Grupo Trinitaria i Grupo Ama de llaves a konta algo di nan grupo.

Impreshon general

E impreshon general ta hopi positivo. E ambiente tabata formidable; tur hende tabata sinti nan mes na kas. Di otro banda e teatro a okashoná hopi diskushon i hopi biaha hopi fuerte.
E sentimiento di solidaridat tabata hopi grandi!

Den e tempo aki di desintegrashon, Skol i Komunidat a haya ta bon pa bai wak kon e desaroyonan riba nos hermana islanan ta i muy en espesial den seno di e sindikatonan di maestro.
Pa cuminsa nos a bai entrevistá e presidente di e sindikato di maestronan di Korsou, V.L.C. den persona di Errol Cova.
Hopi hende ta konsideré komo un ”vakbondsdier”, un sindikalista del alma i por sierto, e impreshon ku el a duna nos en berdat ta di un persona ku a pone su bida na servisio di sindikalismo.
Kasi 10 aña kaba e ta fungi komo presidente di V.L.C. i hopi aña promé ku esei, ya kaba e tabata aktivo den sindikalismo.
Aktualmente e ta kabesante di un skol basiko. Nos a topa cuné na e Mavo Amador Nita (kasualidat?) kaminda V.L.C. tabatin un dia di deporte. Ounke ku ta promé biaha ku nos a topa , e deskripshon ku nan a duna nos, a pone, ku nos por a saké mesora for di e publiko presente: chikito, kabai largo bruhá i bos halto.
Nos a skohe un di e lokalnan den e Mavo pa tene e kombersashon. Su moda di papia ta varia. Mas tanto e ta papia trankil pero ora ta toka asuntonan ku nó ta klóp, difisilmente e por oprimí su emoshonnan.

Skol i Kom.: ”Bo por a konta nos algo di e historia di VLC, su lantamento, ets.”
Cova: ”Si. Akinan na Korsou den añanan 60 tabata eksisti, despues di 1965 mas o menos, 7 organisashon den seno di enseñansa i e organisashonnan ei tabata basá mastanto riba religion. Tabatin un organisashon di maestronan katolíko, un organisashon di maestronan protestant i un organisashon di maestronan ku ta traha komo empleado publiko. Tambe tabatin organisashonnan a base di e sekshon di enseñansa den kual bo ta opera. En todo kaso tabatin 7 organisashon ku tabata funkshoná konhuntamente den un federashón: FLC, Federatie Leerkrachten Curaçao. Péro, den e seno ei més semper a eksisti un malkontento riba funkshonamento di FLC, pa motibo ku tabatin un klousula di veto: Ora un bont disidí ku no por, e desishon no por kai. E konsekuensia tabata ku masha poko desishon tá kai, pa motibo ku un bont chikito por a bisa no, of un bont di un otro tendensia religioso por a bisa no. Ademas e tempo ei a resultá ku e posishon hurídiko di e maestronan a keda meskos ku despues di segundo guera mundial sin ku ningun instansia por a logra algo pa motibo di e divishon ku tabata eksisti.
Anto, e ora ei a kuminsa, na mas o menos 1967, un diskushon riba un organisashon, ta kon e mester ta; si bo mester di un bont eksistente i ”bouw e uit” of lanta un kos totalmente nobo. A resulta, ku, pa bo lanta un kos totalmente nobo, ta mas mihó pa bo evita ku semper ta keda e ”grutchnan” ku tabata eksisti entre e diferente bontnan. E di dos diskushon, i esei tabata hopi mas fundamental i hopi mas pisá, tabata ensera: ”ta kiko ta bira e meta di e organisashon?” Tabatin dos tendensia. E promé tendensia ta bisa: ”no, e kos ei mester bira un vakbond ku ta sali na e interesnan material, kier men ”zuiver behartiging van de materiële belangen van de leden”. Esei nos tabata yama e ”smalle doelstelling”. I tabatin e ”ruime doelstelling”, ku tabata bisa: ”no, un sindikato di maestronan, na un pais den desaroyo manera Antiyas, na kaminda pa independensia, mester ta na promé lugá un sindikato. Esta, mester kita e idea di un ”standsorganisatie” manera tabata antes. Kier men ku e mester tin un kontakto integrá ku e ”vakbondswezen” den su totalidat. Na di dos lugá e mester tin un doelstelling ”ruim”, esta, no solamente pa e ”materiële belangen” si no pa e ”onderwijsbelangen” i mas aleu ainda, e ”gemeenschapsbelang” tambe. Kier men un ”drie-potige doelstelling”. Tabatin hopi diskushon entre e maestronan direkto i pa via di korant. En todo kaso, e kos a keda lora ketu bai.
Na 1970 a kuminsa ”onderhandelingen” pa nos ”rechtspositie”, despues ku tabatin akshonnan, ”stiptheidsakties”, tanto na Korsou komo na Aruba. E tempo ei na Aruba tampoko no tabatin sindikato sino tabatin un federashon tambe, e mesun situashon.
En todo kaso, den kurso di aña 1971, a lanta akinan un komishon, un ”salariskommissie” ku a haya un mandato di tur 7 organisashon, pa ”onderhandel” pa nan. A kuminsa negosashonnan i dia promé di desember 1971, VLC a lanta ofisialmente riba papel. Pero ainda e no tabata biba, pasó ainda mester a bai diskuti riba e statutnan ets. E diskushonnan ei a bini na kuminsamento di 1972, pero kos a bruha un poko ora ku e ”salarisonderhandelaars” a pega ku gobierno i nos a organisa e promé welga aki na Korsou, dia 23 di mei 1972.
E welga ei pa nos tabata e inisio bibo di VLC, pasó einan hendenan a bisa: ”Bo ta mira, ta un frente mester forma, ban VLC”. Anto f'einan nan a bira miembro di VLCi eigenlijk ta durante e welga ei, (mi tabata den ”salarisonderhandelingen”), nan a nombr'ami komo portavos den e akshon. Mi mes, promé ku esei, tabata funkshoná den e organisashon di maestronan komo ”notulist”, pa motibo ku nunka m'a konsidera e organisashonnan aya komo sindikato i mi tabata mas tanto interesá den e trabou sindikal. Mi tabata yuda of kopera ku bontnan di trahadó tambe. Enfin, despues di e lucha ei a keda demonstrá ku un unidat di maestronan por

...trevista ku ... COVA: "...munidat tin ...nde ku ta pone ...komo prioridat ...n bida".

logra hopi. Ora e welga a kaba mester a bin "bestuursverkiezingen" komo ku na e momento ei tabatin un voorlopig bestuur. Na yuni 1972 a bin elekshonnan i einan, naturalmente despues di diskushon, mi a ser postulá dor di un kantidat di miembro komo presidente i mi a sali presidente pa e promé periode, pasó nos periodenan di bestuur ta 2 aña i for di aña 1972 nan a reeligimi te ku e aktual bestuursperiode ku ta kore te den 1982".

Skol i Kom.: "Nos por konsiderá e echo ku b'a keda tanto tempo den direktiva di VLC komo un indikashon ku e trabou aki ta satisfasebo?"

Cova: "Si. Mi ta kere ku e trabou, e kambio di VLC, ta dunabo satisfakshon pa motibo ku e trabou ta grandi! E proseso ku bo kier logra, bo no ta logré den un par di aña. Den e promé dos añanan e meta tabata pa hasi di VLC un sindikato i purba drenta den sindikalismo integrá. Sinembargo, tabatin dos problema: Na promé lugar tabatin un grupo di maestro ku no tabata konsiderá nan mes komo trahador, dor di henter e historia di "standsorganisatie". Na di dos lugar e trahadornan tampoko tabata konsiderá e bont di maestronan komo un sindikato. Kier men ku ta di dos banda mester a lanta diskushonnan i nos a logra esei parsialmente pa motibo ku nos tabata drenta den seno di otro bontnan, yuda saka deklarashonnan etsetera. Kier men ku nos a ser aseptá den e "vakbondswezen" totalmente. E orei bo por logra mas den bo lucha.

Skol i Kom.: "Despues di kuanto tempo boso a logra di worde aseptá dor di e otro bontnan?"

Cova: "Hopi lihé, pasobra mi por bisa ku na 1973 kaba mi tabata boséro di "de gezamenlijke Antilliaanse bonden" den e problema ku tabatin tokante "inkoopcentrale" ets. Den aña 1972 nos tabata hopi aktivo pa logra esaki, dor ku ami i algun otro tambe, ya kaba tabatin un formashon sindikal, kier men ku bo no tabatin mester di perde tempu pa bai mira kiko bo mesun posishon ta.

Despues di e promé dos añanan, ku nos ta konsiderá komo e añanan di lantamento di VLC hayando mas i mas miembro, a drenta e periodo di 1973 pa 1975 mas o menos, ku nos a konsiderá komo e periodo pa konsientisá i pa analisá nos enseñansa. Nos a laga e "materiele belangen" para un poko i nos a pone énfasis riba e "onderwijsbelangen". Nos a kuminsa organisá "studiedagen" pa kada sekshon inventarisá su problemanan ets.

E orei nos a tuma posishon dilanti gobiernu pa enseñansa, pa papiamentu. Den e desaroyo ei a surgi ku na 1974 a bini un gobiernu nobo kaminda MEP a drenta. Einan a bin e konfrontashon ku e idea separatista di MEP na unda Hendrik Croes, komo ministro di enseñansa pa MEP, ku su ideanan di enseñansa a dal pega mes ora ku nos ideanan. Nan tabata pensa solamente na desentralisashon. E orei nos a haya nos mes den problema riba e asunto di papiamentu, pasó nan a tuma un otro posishon. Esaki a kondusí na un welga na 1975, ku a dura 21 dia, den kual nos tabata eksihí un partipashon den e maneho. A yega na un protokòl i awor aki lo keda konkretisá, loke m'a kompronde, e "inspraakorganennan" institushonalisá komo ley. Tin dos "inspraakorgaan" ku mester bini: Uno riba "rechtspositionele zaken" i uno riba "onderwijskundige zaken".

Despues di e welga di 1975, e ideanan di enseñansa a keda mas bringá, mas konkretisá i nos por bisa ku den e ultimo periodo nos a bai konsentrá riba nos organisashon pa evita ku e sekshonnan ta frustra ora kambionan struktural no por wordu realisá.

E orei "vakgroepnan" a wordu lantá den e sekshonnan pa trata sierto matérianan i awor aki nos ta kosechando e frutanan. E sekshonnan awor aki no ta traha solamente riba "onderwijskundig gebied", pero tambe riba otro tereno manera di deporte ets. Kier men ku awor tin un desaroyo pa laga e sekshonnan funkshona asina. Awor nos ta pensando pa un restrukturashon di e organisashon di VLC".

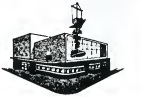
Skol i Kom.: "Den ki forma?"

Cova: "T'asináki ku e funkshonamento di VLC ta konsistí di algun organísmo: E direktiva ku tin un "dagelijks bestuur" di 5 persona i un "commissaris" pa kada sekshon. Tin 8 "seksie", for di e "kleuter"- te na e "opleidingsinstituten". Kier men ku tin 8 komisario. Tambe nos tin "medewerkers" pa kada sekshon i nos tin 2 reunion general pa aña.

Nos ta kere ku e "medewerkernan" mester wordu institushonalisá más, un sorto di "shop-steward", pa asina no ta bestuur só tin e maneho den su man, pero ku tin un aparato di kontrol, of di adaptashon di e maneho, ku no ta reunion general. Bo no por bai reunion general kada biaha. Di e manera ei bo ta haya ku un grupo mas aktivo por yuda dirigí e sindikato i de fakto nos a kuminsa ku esei fe dos aña pasá i e ta funkshoná! E grupo di "medewerkers" ta bin hunto ora tin un problema ku ta eksihi un posishon di bestuur, pa asina bestuur haya mas "feed-back" di su miembronan".

Skol i Kom.: "Kier men ku pa kada sekshon realmente tin un komisario den "bestuur"? Ningun sekshon ta falta?"

Cova: "No, no, awor aki nos ta falta uno, pasó el a pidi ontslag (pa motibo di kambio di trabou, red.). Pero normalmente bo'n ta falta, bo ta haya hende ku ta hasi trabou! Sinembargo den kurso di añanan tabatin basta malkontentu riba e funkshonamento, pasobra e komisario ta "bestuurslid" pero e no tabatin un tarea spesífiko. E t'ei pa representa su sekshon of e ta miembro di "hoofdbestuur"? Nos ta miré komo un miembro di "bestuur". Kier men ku e ta partisipá den túr reunion. Pero bo por haya'bo den e situashon, ora ku e komisario bin den "bestuur" i e bisa: "Mi "sectie" kier tal i tal kos", ku bo mester mira si den e polítika general ta "pas" loke nan ta pidi. E orei e komisario por hay'e den e situashon ku e ta puntra su mes: "Mi t'akinan pa mi "sectie" of mi t'akinan pa VLC?" De fakto e t'einan pa VLC. E orei nos a yega na un organisashon kaminda no tin e problema aki (esta, ku e medewerkernan, red.). Na di dos lugar, den lasto "bestuursperiode" nos a tuma e desishon pa ehekutá

lokual ta skirbí den "statuten": ku nos no ta solamente un sindikato di maestro, sino di túr trahadó ku ta trahando na un skol, kier men "werksters", "amanuensis", "consierge", "tuinman", tur kos".
Skol i Kom.: "Esei no a duna problema ku otro sindikato?"
Cova: "No. Nos a disidi pa organisa e "werksternan". Promé ku esei nos a organisá e amanuensisnan i awor aki nos ta kaba ku e werksternan . . . eh kaba (hari) . . . nos ta organisá nan. Awor aki ta bin e "administratieve krachten" i nos a pone un reunion pa nan. E interes ta "overweldigend". Sí t'asina ku nos tin dos tipo. Tin e hendenan ku ta werkster i ku ta traha na skolnan públiko. Ku eigenlijk por ta miembro di BTG, nos no a mishi ku nan. Nos ta preferá pa nan keda miembro di BTG. Pero esunnan di "bijzondere scholen", ku ta e kandidat mas grandi sí nos a organisá. Nos tin kontakto ku e otro bont pa mira ku tin igualdat den e "rechtspositie" di e werksternan i nos a logra esei awor aki.
Pero den e struktura di nos organisashon, nan a hinka e "werksternan" aden pa loke ta trata e "statuten", pero nunka pa loke ta trata e struktura di partisipashon. Kier men ku nos mester restrukturá pa en berdat tur hende den VLC lo por tin partisipashon".
Skol i Kom.: "Awor, di e sektor di e werksternan, tambe tin delegado den bestuur of "medewerkers"?
Cova: "Lo mester tin, pero dor ku e kos ei no tabata reglá, nos ta trahando awor riba un restrukturashon pa asina nán tambe tin un partisipashon té den direktiva. Awor bo ta hayábo ku e difikultat ku por tá ku e mayoria di e kosnan ku nos ta trata den "bestuur" tokante enseñansa ets., ku nan no por partisipa eiden. P'esei nos mester buska un fórmula pa asina nan interesnan spesífiko den nos bont ta ser garantisá. Awor aki nos ta hasié dor ku nan tin kontakto direkto ku "bestuur", pasó nos ta pone reunion apart ku nan. Pero lo mester bin un forma di integrashon entre nan i e maestronan tambe. E ta un proseso difisil, pero nos ta kere ku e t'esun korekto.
Ademas tin un desishon di tres aña pasá, ku ta inserá un kambio di e nomber di VLC (na papiamentu). Sinembargo e nomber nobo

mester reflehá e kontenido di e sindikato. P'esei nos kier hasié huntu ku un restrukturashon di e organisashon di VLC. Awor aki tin un raport trahá dor di un komishon ku a ser instalá den e reunion general di aña pasá i ku lo ser diskutí den e reunion general ku ta bini, pa nos kambia sierto kos. E "opdracht", ku nan tabatin, ta pa "check" e puntonan problematiko den nos funkshonamento, anto bini ku alternativa. Alternativanan praktiko, real i efisiente i ku tambe mester por duna VLC den su funkshonanmento e posibilidat pa un kontinuidat, no di VLC komo VLC, pero un kontinuidat den direktiva, di persona, pa asina yega tempu pa tambe sierto persónanan ser kambiá. No pasobra nan no kier mas of ku bo ta insatisfecho, pero gewon, ku mester tin otro hende . . ."
Skol i Kom.: "Bo ta pensando riba bo mesun persona tambe?"
Cova: "Si, si . . .
Skol i Kom.: "Kier men ku bo ta haya ku ta bira tempo pa un otro kara bin tras di e mesa di presidente?"

Cova: "Wel . . . eh . . . laga nos bisé asina'ki, ku mi ta kere ku . . . eh . . . mester tin hende kapasitá ku pór tuma e trabou over. Awor, bo no ta logra esei dor di bisa: "Mi ta baha mayan, dus mester tin hende", pasobra bo por hayábo k'un trabou ku a ser trahá diez aña, ta bai kibra djis pasó bo kier demonstrá ku tin otro hende pa tuma over . . . No, mi ta kere ku den e proseso di direktiva, shopstewardnan, poko poko bo por forma un hende of hendenan, ku na un sierto momento por pone nan mes komo kandidato, sín stroba e desaroyo di VLC komo tal".
Skol i Kom.: "I esei no ta e kaso ainda segun bo?"
Cova: "Bon, esei tin un problema kuné pasó poko poko un direktiva di VLC, dor di e meta amplio, ta bira un instituto riba su mes. E trabounan ta hopi i mi ta kere ku no ta solamente kapasidát pa hasi e trabou ta konta sino e boluntad pa pone den bo bida komo prioridat e sindikato. Te ainda, no den VLC só, pero den komunidat nos tin mucho tiki hende ku ta pone komo prioridat den nan bida: sindikalismo! Pa motibo ku sindikalismo ta algo "jong" i e no ta ser aseptá ainda komo un sektor di nos komunidat, na kual realmente bo por duna e tempo mas balioso di bo bida. Tin mucho hende ku ta bisa: "M'a traha dos aña p'e sindikato: Ik heb mijn werk voor de gemeenschap gedaan". Esei mi no ta konsiderá korékto. Mi ta kere ku p'ami e ta e sektor mas importante den komunidat i bo pór poné komo prioridat den bo bida".
Skol i Kom.: "Bo mes tambe a eksperiensiá problemanan di akseptashon di bo persona komo lider di un sindikato den e komunidat aki?"
Cova: "Eh . . . na kuminsamento sí i esei ta dependé kon bo sindikato ta funkshoná. Si bo tin un sindikato ku ta funkshoná bon, bo por "dwing af" e respet ku nan mester tin p'abo komo dirigente di e sindikato. Mi ta kere ku esei no t'e problema awor aki. Papiando awor den generalidat: No mester t'asina ku pa bo ta un bon polítiko bo mester tin un bon formashon, pa bo ta un dokter bo mester tin un bon formashon, pero pa bo ta un sindikalista, basta nan skohébo, bo ta un bon sindikalista . . . No! Pa bo ta un bon sindikalista bo mester tin un bon formashon i mi kier bisa ku e problema sindikal ta, ku, pa

bo ta un bon sindikalista, bo no mester forma bo mes solamente den ún matéria, pero bo mester tin bista riba e situashon sosio-ekonómiko, riba e situashon polítiko, riba relashonnan internashonal ets. Kier men, ami ta bai mas leu dor di bisa ku un bon sindikalista mester ta mas ampliamente formá ku por ehempel un profeshonal den ún matéria. Mi ta kere ku komunidat ta lubida esei, pasobra den sindilalismo bo no por bira "dokterandus" den sindikalismo of "dokter" den sindikalismo. Pero esei no ta importante. Importante ta ku pa bo ta un bon sindikalista, aparte di bo popularidat (nan a vota p'abo), bo mester fórma bo mes den e diferente aspektonan ku ta toka bo trabou sindikal".

Skol i Kom.: "Na e momento aki boso no ta topa ku un oposishon ku ta bisa ku boso ta mete bosomes den asuntonan ku segun nan no ta asunto di sindikato?"

Cova: "Wel, eseí ta un aspekto masha importante, spesifikamente pa VLC i mi por bisa ku awor aki esei ta hunga mucho menos. Na kuminsamentu na 1972 e kos di oposishon, tabata un kos frustrante, ku na sierto momento e kos ta dal bo duru, pasobra en berdat no tabata ser komprondé, asta den seno di sindikatonan, ku e linia nobo den sindikalismo internashonal ta, ku e sindikalismo mester bai ku e desaroyo di e mundu aki. Berdat ta ku sindikalismo a lanta den e siglo pasá komo un reakshon riba e revolushon industrial i ku el a lanta ku e meta pa drecha e situashon ekonomiko di e trahadó. Péro, den henter e desaroyo di e komunidat i di e sistema aki, bo no por pone atenshon solamente na salarionan i CAO, sino sindikalismo t'ei komo parti integral di e komunidat i ku siguramente bo mester mete bo mes den otro asuntonan.

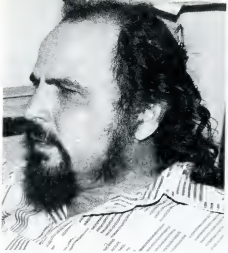
Skol i Kom.: "Asuntonan polítiko tambe?"

Cova: "Si! Ademas, komo sindikato di maestro bo tin ku bisa ku enseñansa ta un aspekto eminentemente polítiko, pa motibo ku den un komunidat e instrumento pa establesé e orden ku nan kier, ta atraves di enseñansa e ta bai. I tur problema, den tur asunto sosio-ekonomiko, tin su refleho den enseñansa. Si hendenan no tin bibienda tin problem den enseñansa, si nan no tin trabou tin problema den enseñansa. Si no tin famianan bon establesé, tin problema pa e mucha, si e no tin bon nutrishon tin problema ets. Pero aparte di esei, los for di e aspekto ku bo ta un bont di maestronan, komo sindikato mi ta kere ku bo tin un taréa, den un komunidat den desaroyo, pa posishoná politikamente tambe.

I ku polítikamente mi no kier men politika partidísta. Mi no ta kere ku un sindikato mester mara su mes den e etapa aki na un partido polítiko, pero sí e mester tuma un posishon polítiko pa loke ta trata e maneho total di nos komunidat. Ta p'esei nos a hasié konsekuentemente i mi ta kere ku a ser probá tambe ku nos no a ser mará den un partido i ku nos ló no ser mará den un partido di awor aki".

Skol i Kom.: "Boso tin sierto guía segun kual boso ta analisá e desaroyonan?"

Cova: "Bon, e punto ku nos ta sali for di dje pa nos analisa desishonnan polítiko i desaroyonan polítiko ku ta toka nos kultura, identidat, enseñansa ets., ta, ku e desaroyo mester ta bon pa e mayoría di nos komunidat. Nos ta konsiderá k'un gran parti di e mayoria ta trahadó i ku nos a skohe ku e interés di e trahadó mester ta e linia fuerte den e desishonnan. Nos ta konsiderá ku mucho tempu e linia fuerte den tur desishonnan tabata

solamente na e interes di un grupito chikito ku ekonomikamente ta poderoso i ku a bira poderoso dor di e trabou di e pober trahadó. Esei ta e linia grandi di nos. Pa loke ta trata nos relashonnan estatal: nos ta kontra di tur sorto di kolonialismo i nos ta konsiderá ku Antiyas ta den e etapa kolonial ainda. Nos tambe ta kontra di tur sorto di dominashon di parti di potensianan grandi. Kier men ku nos ta anti-imperialista. Ademas di esei nos ta kere den e aspekto terser-mundista, ku terser mundu ta un bloke potensialmente poderoso i ku mester tradusí e poder ku nan tin pa desaroyá berdaderamente e komunidatnan di tersero mundo".

Skol i Kom.: "Biniendo bèk riba e sunto di dominashon. Kon bo ta mira e problema di dominashon di Korsou?"

Cova: "Wel, bo tin ku mira e kos ei den su totalidat. Den kiko nos ta bisa ku no mester domina? Den kiko tin dominashon? Ora tin un pais semper lo tin partinan di e pais ku ta sinti nan mes dominá. Ta kon ta bai regla e asunto? Pa e asunto aki ta importante pa bo sali for di un punto di salida. Mi ta haya e asunto di repartishon di asientonan di Staten algo di segunda lugar.

Na e promé lugar ta e punto di salida: Nos ta bai keda ún Antiyas si of no? Lokual ta daña e asunto ta ku ki ora bo kuminsa papia di repartishon distatenzetels", Betico Croes ta bisa: "Tende, kiko ku sosode, Aruba tá bai sali". Esei ta trese problema pasobra na momento ku nos ta bisa "Ta kiko ta e punto di salida? Bosonan no kier ser dominá? Esei ta nifika ku si bosonan no ser dominá, nos por forma un pais! Anto e orei ban buska tur klousula pa kita túr dominashon!" Pero si nos ta diskutiendo riba esei i bo ta bisa: "Tende, los for di e dominashon ei, Aruba no kier ta den un nashon huntu ku Korsou", anto e orei nos ta bisa: "Ta ki balor bo por duna un plan di desentralishon ku Aruba aden?" Esaki pa motibo ku un plan pa desentralishon ku Aruba aden lo ta distinto k'un plan pa desentralisá sín Aruba aden".

Skol i Kom.: "Kier men ku abo tambe ta haya ku Aruba ta yega na un punto pa bisa definitivamente si e kier keda "den of sali afo di e konstelashon Antiyano?"

Cova: "Korekto, i asta nan por bisa: "Nos ta keda den konstelashon Antiyano bou di tal kondishon, te ora ku por mira si tal kondishonnan por ser honrá si of no".

Skol i Kom.: "Por ultimo, kon ta pará ku e relashon ku e otro sindikatonan riba e otro islanan?"

Cova: "Nos relashon pa ku e sindikatonan di maestro ta esun di mas fuerte, tanto ku Simar komo Simabo. Nos tin relashonnan frekuente i sigur riba topikonan problematiko nos ta tuma kontakto ku otro. E no ta optimal. Mi ta kere ku tur kos mester wordu optimalisá más. E mester wordu drechá. A nivél di direktiva mi ta kere ku e ta hopi bon. Solamente ku nos ta kere ku e mester ser "uitgebouwd" den e sentido ku e kontaktonan no mester keda riba e nivél di direktiva sino a nivél di miembro tambe. Mi ta kere ku ta hopi importante pa den e temponan aki e kontakto mester ta mihó entre e miembresía di Aruba, Boneiru i Korsou, pa loke ta trata e maestronan. Pa nan por diskuti problemanan, pa nan por interkambiá di idéa, no solamente riba edukashon pero riba tur e problemanan ku nos tur ta enfrenta awor aki. E ta un gran deseo di nos pa yega na un konkretisashon di un interkambio di e maestronan entre e islanan, riba tereno di edukashon, riba tereno deportivo ets., p'asina nos konosé otro mas mihó. E miembronan, tanto di nos komo di Simar i di Simabo, ta konosé e direktiva di e otronan atraves di korant i no ta túr biaha korant ta duna e "picture" total di e sindikato, sino algun ekspreshonnan só, ku por ser hungá kontra di otro. Mi ta kere ku ta hopi importante pa nos konose otro manera nos tá". ●

van het BESTUUR

In ons eerste bestuursartikel van dit schooljaar allereerst aan al onze leden van harte een suksesvol jaar en sterkte toegewenst.

WILLEKEUR?

Zoals ieder jaar zijn wij aan het begin van dit schooljaar weer benaderd door leden die geen nieuwe benoeming kregen en die het niet eens waren met de gang van zaken.
Het betrof hier in het bijzonder mensen werkzaam bij het katholiek schoolbestuur. De leden waar het hier omgaat zijn vooral gevallen over de onduidelijke wijze waarop e.e.a. gaat waardoor men niet aan het gevoel ontkomt het slachtoffer te zijn van willekeur.
Neem nou het geval van enkele dames die in vaste pensioengerechtigde dienst waren: zij kregen eervol ontslag wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. In de eerste plaats hoorden zij dit pas definitief op de laatste dag van het schooljaar, d.w.z. eind juli, met het gevolg dat ook dan pas het verzoek uitgaat om pensioenuitkering. Voordat men dan eindelijk pensioen ontvangt zijn er maanden voorbij gegaan waarin men geen inkomen heeft.
Bovendien was het niet zo dat alle mensen in vaste pensioengerechtigde dienst die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben, hun ontslag hebben gekregen. Uiteraard vragen de dames in kwestie zich af: "waarom zij niet en ik wel?"
En dan de kwestie gehuwde dames. Het gaat om mensen in dezelfde omstandigheden en met dezelfde bevoegdheid.
Enkelen krijgen geen nieuwe benoeming, anderen krijgen een v.b. Degenen die geen nieuwe benoeming kregen vragen zich uiteraard af: "waarom zij wel en ik niet?"

Nou weten wij wel dat volgens de akte van benoeming de SKOA dit soort dingen kan doen, maar dat neemt niet weg dat de manier waarop o.i. niet korrekt is, terwijl wij ons ook afvragen of er niet e.e.a. schort aan de interpretatie en de toepassing van dit bewuste artikel in de akte van benoeming.
Het is niet korrekt iemand op de laatste dag van het schooljaar te laten weten dat je van zijn/haar diensten geen gebruik meer wenst te maken.
Het is naar onze mening ook niet nodig zolang daarmee te wachten, want een goed funktionerend schoolbestuur kan over voldoende gegevens beschikken om al vrij lang van te voren een duidelijk zicht op de situatie van het volgend schooljaar te hebben.
Halverwege het schooljaar een briefje dat iemand niet moet rekenen op herbenoeming om jezelf als schoolbestuur veilig te stellen is niet voldoende.
Het is nou eenmaal zo dat mensen die verder niets horen er vanuit gaan dat het zo'n vaart niet zal lopen, om dan toch nog volkomen onverwacht te horen dat ze aan de dijk zijn gezet. We hebben hierboven niets nieuws gezegd, deze gevallen komen ieder jaar terug.
V.w.b. de interpretatie en de toepassing van het artikel over benoeming c.q. ontslag: ook wij krijgen de indruk dat er volkomen naar willekeur gehandeld wordt. Momenteel zijn wij dan ook intern bezig een voorstel met betrekking hiertoe uit te werken.
Het is o.i. belangrijk dat er in deze een duidelijk beleid komt, zodat iedereen weet waar hij aan toe is. Zoals wij ook al onlangs in een vergadering met de Gedeputeerde stelden komt dit de werksfeer alleen maar ten goede.
Wij willen dan ook een uitgewerkt voorstel aan de onderwijskontaktkommissie presenteren. Dit moet gezien worden als een poging onzerzijds te komen tot een uniform beleid bij alle schoolbesturen v.w.b. benoemingen c.q. ontslagen.
Afgezien van de gevallen waarin iemand helemaal niet meer benoemd wordt zijn er ook de gevallen waarbij mensen minder uren krijgen of aan meerdere scholen benoemd worden.
Wij vragen ons af hoe het mogelijk is dat een schoolbestuur mensen bij haar in dienst de boodschap geeft zelf de scholen maar af te lopen om uren te vragen. Dit gebeurt. Ook gebeurt het dat mensen — aan meerdere scholen benoemd — een onmogelijk rooster krijgen.
Beide gevallen wijzen op een totaal gebrek aan koördinatie. Waarom is het niet mogelijk om eind van het schooljaar alle hoofden c.q. direkteuren en direktrices bij elkaar te roepen om gezamenlijk te inventariseren hoeveel uren in wat voor vakken beschikbaar zijn en over hoeveel mensen men kan beschikken?
Afgezien hiervan wordt het hoog tijd dat er meer overleg komt tussen de diverse schoolbesturen.
Wij geloven niet dat het op elkaar afstemmen van een benoemingsbeleid of het regelmatig plegen van overleg de autonomie van een bijzonder schoolbestuur aantast.
Bij dit hele relaas willen wij aantekenen dat van mensen met een volle dagtaak niet verwacht mag worden dat zij daarnaast optimaal funktioneren als bestuurslid van een schoolbestuur, zeker niet als het het schoolbestuur betreft met de meeste scholen onder zijn beheer.
Er zou dus gezocht moeten worden naar een oplossing van dat probleem, iets wat wij ook onder de aandacht van de bisschop gebracht hebben.

VERGADERING MET DE GEDEPUTEERDE VAN ONDERWIJS

Op 18 september j.l. vond de eerste vergadering met de Gedeputeerde van Onderwijs van dit schooljaar plaats.
Op de agenda stonden de volgende punten:

1. Kongres lichamelijke opvoeding.
2. Onderhoud scholen.
3. Toekomst huishoudonderwijs en APA.
4. Uitkering bij wijze van pensioen.
5. Pensioenaanvragen.
6. Benoemingsbeleid.

De heer Felix Flanegin, gedeputeerde van onderwijs, heeft ons verzocht aan alle leerkrachten zijn wens voor een goed en suksesvol schooljaar over te brengen.
Dat doen wij dan bij deze!
ad 1 — Het ging om de medewerking van het Bestuurscollege in de vorm van het verlenen van vrijstelling van dienst aan 2 deelnemers per school. Voorts hebben wij gevraagd of de mogelijkheid en de bereidwilligheid bestonden om een gedeelte van het kongres te subsidiëren, daar wij van mening zijn dat een kongres zoals dit niet alleen de taak is van een vakbond.
Op het eerste verzoek kon de heer Flanegin nog geen antwoord geven. V.w.b. subsidiëring werd afgesproken een begroting in te dienen. Er was in elk geval wel geld beschikbaar volgens Onderwijszaken.
ad. 2 — Dit punt stond voor de zoveelste maal op de agenda omdat wij niet merkten dat er nu daadwerkelijk iets gedaan werd. Voor de allerurgentste gevallen, zijnde Providencia, Caiquetio, St. Anna, Pius X waren de bestekken klaar en al aanbesteed. Voor 6 andere scholen waren de bestekken klaar en goedgekeurd. Deze moesten echter nog aanbesteed worden. Volgens de Gedeputeerde zit het B.C. er wel achter aan maar is het probleem dat zij afhankelijk zijn van zoveel afdelingen.
Een andere faktor die een rol speelt is dat er — alweer volgens de heer Flanegin — niet voldoende aannemers zijn en men dientengevolge nauwelijks inschrijvingen krijgt op de aanbestedingen.
Theresia-school vormt een extra probleem daar alle balken op verrotting onderzocht moeten worden. Het heeft geen zin het dak te vernieuwen op rotte balken. Men verwacht in november te kunnen beginnen.
Inmiddels zit Theresia-school al een jaar zonder elektriciteit en mag het voor december vooral niet regenen.
ad. 3 — Wij refereerden aan hetgeen vóór de vakantie door de heer Flanegin gezegd was met betrekking tot zowel het huishoudonderwijs als de APA m.n. dat er dit jaar een studie zou plaatsvinden.
Onze vraag was: — Of er al een aanvang gemaakt was met de studie — Hoe e.e.a. zou plaatsvinden.
Het antwoord luidde dat er voor het h.h.o. een kleine kommissie wordt gevormd bestaande uit mensen van Onderwijszaken en van de SKOA die een advies moet uitbrengen binnen anderhalve maand.
Het ligt in de bedoeling om volgend jaar te komen met een vorm van Middelbaar Beroepsonderwijs.
De Gedeputeerde gaf toe dat dit een vrij komplexe materie was. Wij hebben erop aangedrongen rekening te houden met de rechtspositie van de mensen die er zullen gaan werken, want wat dat betreft hebben we slechte ervaringen.
Ons is toegezegd dat de kommissie over dit

punt zeker kontakt met ons zal opnemen alhoewel hij van mening was dat de behoeften van de gemeenschap primair stonden. O.i. hoeft het een en ander niet uit te sluiten en moet voorkomen worden dat we achteraf met de problemen zitten.
V.w.b. de APA is het zo dat er aan het begin van de vakantie problemen waren daar men op het laatste moment hoorde dat men niet met een eerste jaar mocht starten. In plaats daarvan mocht men met L.O.-kursussen beginnen.
De Gedeputeerde heeft later toegegeven dat zijn beslissing dienaangaande wat overhaast genomen was (wij wezen op een paniekreaktie) en is daarna op zijn beslissing teruggekomen. Wel zou men dan van dit schooljaar gebruik maken om e.e.a. te bestuderen. Ook voor de APA-problematiek komt er een kommissie. Wij hebben gewezen op de noodzaak tot inspraak van de betrokkenen, d.i. de mensen werkzaam aan de betreffende scholen.
ad. 4 — Het gaat om gehuwde vrouwen die niet in de gelegenheid waren toe te treden tot het pensioenfonds. Deze dames komen op hun 60ste als ze meer dan 10 dienstjaren hebben in aanmerking voor een uitkering bij wijze van pensioen.
Dit is een Landsregeling die door het eilandgebied overgenomen is. Wij publiceerden hier al uitgebreid over. Echter, er waren dames die al langer dan 1 jaar uit het onderwijs waren en nog niets hadden ontvangen. Ook dit punt heeft al diverse malen op de agenda geprijkt. In elk geval is het nu zover dat degenen die in aanmerking komen bericht hebben ontvangen.
Het probleem was dat men eerste moest uitzoeken wie er wel en wie er niet onder de regeling vielen. Bovendien zou de regeling door het Land gewijzigd worden en wachtte men op die wijziging om te kijken of enkele mensen dan toch niet alsnog in aanmerking kwamen. Dit bleek niet het geval, waarna de niet-twijfelgevallen bericht hebben gekregen. Wij hebben het verzoek gedaan de mensen die niet in aanmerking komen óók bericht te sturen zodat zij weten waar ze aan toe zijn.
ad. 5 — Bij het verlaten van de dienst wegens het hebben bereikt van de pensioengerechtigde leeftijd komt het vaker voor dat mensen enkele maanden zonder inkomen komen te zitten vanwege het feit dat het nogal wat voeten in de aarde heeft voordat iemand pensioenuitkering kan ontvangen. De procedure zou dus hetzij vereenvoudigd, hetzij eerder op gang gebracht moeten worden. De heer Flanegin zou het een en ander nagaan.
ad. 6 — Naar aanleiding van de problemen die ieder jaar terugkeren. Onze vraag was of er een uniform beleid bestaat. Dit is niet het geval. Wel wil de gedeputeerde proberen om nog voor december besprekingen te openen om voor het volgend jaar te komen tot een uniform beleid tussen de schoolbesturen.
Een vertegenwoordiger van Onderwijszaken geloofde dat je de schoolbesturen niet kon verplichten, maar de heer Flanegin was evenals wij van mening dat je tot afspraken moet kunnen komen.
Ons probleem blijft dat er geen duidelijkheid is en dat die er in ieder geval dient te komen zodat iedereen weet waar hij aan toe is.
Wij zijn benieuwd. Wij houden u op de hoogte. ●

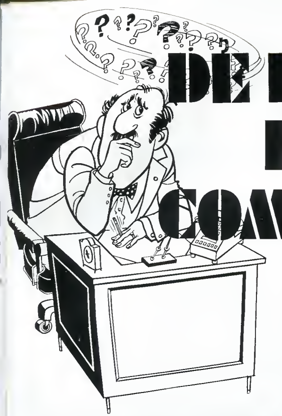
It's a family affair

Algun dia despues ku MEP a sali for di gobierno sentral nos por a lesa den korant kon Hendrik Croes, eks-ministro di hustisia, na ultimo ora a hasi tur su esfuerso pa saka su primo Lindo L. for di prisón di Dakota pa via "gratie". Linda L. a ser kondená pa prison pa su papel den un trafikashon di marihuana entre Antiyas i Hulanda.
Lastimamente pa Linda L. su kompinchi den gobierno sentral a trata su kaso ku demasiado purá, mirando ku e mester a baha na awa for di gobierno sentral, di manera ku e maniobra di Hendrik Croes a frakasá riba un fout den e prosedura. E opdracht a ser interseptá i a ser poní bek den e lachi "where it belongs"!
Den e mesun linia aki (ta parse k'e ta bira un "continuing story") Skol i Komunidat a topa k'un otro "close-friend policy" di MEP. E biaha aki mas serka di kas.
T'asina ku nos tur por a ripará na "vliegveld" ku den e hal a bin un ofisina nobo, netchi trahá di palu, kaminda for di algun tempo kaba un jufrou ta kobra e asina yamá "airport-tax". Antes esaki tabata wordo hasí dor di ALM, pero awor esaki a bai over den mannan partikular.
Di fuentenan bon na altura nos a haya sá ku e kobramento di "airport-tax" aki, ta un negoshi bastante atrativo. Kiko ta e kaso? Informashon ku nos a haya ta bisa ku e kompania ku ta kobra e "airport-tax" ta haya mas o menos 10% di e entrada anual. Pa aña pasá entrada anual di "airport-tax" tabata mas o menos 3 miyon florin. Kier men ku e kompania ku ta kobra esaki por ta sigur di e suma atrativo di f. 300.000,— pa aña. Antes esaki tabata bai pa ALM pero awor esaki ta bai pa e kompania nobo ku ta den mannan partikular. Ta ken no kier ta doño di un kompania asina? Entrada sigur di mas ku f. 300.000,— pa aña, kita e salario minimo di e señorita ku bo ta pone den e hoki, kita e hür ets. i ainda bo lo keda ku mas ku f. 200.000,— pa aña. Fuera di esaki e intenshon di e kompania ta, loke nos a komprondé, pa bai bende aseguronan tambe i, den futuro, fúngi komo ofisina pa kambio di plaka, algo ku diferente banko lokal a purba realisá pa hopi aña kaba, pero nunka a logra haya e permit!
Ma, ta kende si a logra haya e "goudmijntje" aki? I . . . . . dikon gobierno no a tene esaki den su mesun man? Di e manera ei e por a haya mas entrada tòg? Lo siguiente kisas por trese mas klaridat den e asunto aki.
Skol i Komunidat a bai investigá un poko i a haya sa ku e "uitbesteding" di e trabou aki a bai di un manera basta silensio, sin ku otro kompanianan a haya un chens real pa tambe por boga pa esaki. Dia 29 di yanuari 1980, bestuurscollege di Aruba a duna permiso na un kompania privá (orguyoso ganador di un openbare inschrijving?) pa por usa e espasio di "vliegveld" Reina Beatrix.
Nomber di e kompania ta Yolado N.V.
Meta di e kompania ta, segun e "notariële akte" di 27 di yuni 1979 (Aruba a haya un bestuurscollege nobo e tempo ei):

1. *behartigen van financiële, ekonomische en administratieve belangen, waaronder begrepen het administreren, het innen en beheren van gelden van derden;*
2. *het optreden als trustkantoor, alsmede het deelnemen in- en het besturen, beheren, administreren van andere ondernemingen, vennootschappen en rechtspersonen;*
3. *het waarnemen van de belangen van aandeelhouders, obligatiehouders of andere schuldeisers in vennootschappen of groepen daarvan;*
4. *het als administratiekantoor werkzaam zijn en als zodanig het afgeven van certificaten aan toonder of op naam op bij haar gedeponeerde aandelen en obligaties in vennootschappen en corporaties;*
5. *het verlenen van bemiddeling bij het afsluiten van reis- en bagageverzekeringen, alsmede bij het indienen en afwikkelen van schade claims betreffende bovengenoemde verzekeringen;*
6. *het deelnemen in andere ondernemingen met soortgelijk doel etc.*

Komo ultimo detaye e doñonan di e kompania: Señora Hyacinth Yolanda Leo, geboren Lejuez (pa 1% só, unda emansipashon a keda?) i Señor Adolf Gabriel Leo (pa 99% !) mihor konosí komo e ruman di e diputado di aeropuerto: Señor Daniel Leo!

It's a family affair,
oh it's a family affair . . .

DE RECHTS POSITIE COMMISSIE

Nadat het vorig schooljaar andere commissies zich hebben gepresenteerd, is nu de rechtspositiecommissie van de Simar, kortweg RPC genoemd, aan de beurt. In feite is het niet goed mogelijk deze commissie pas nu in de schijnwerpers te brengen, omdat zij net zo lang bestaat als de vakbond Simar (voorheen VLA) zelf. Er kan dus hoogstens sprake zijn van een hernieuwde kennismaking. Toen immers in juli 1969 de verschillende onderwijsbonden op Aruba zich aaneensloten en tot één vakbond voor het gehele eiland kwamen, werd direkt een beroep gedaan op een aantal leden zich bezig te houden met allerlei problemen van rechtspositionele aard. Velen onder ons zullen zich de heren Norder en Klein nog wel herinneren. Cor Norder bevindt zich al weer geruime tijd in Nederland, terwijl Jan Klein dit belangrijke werk, na een korte, doch krachtige, periode aan anderen overliet. In oktober 1974 werd het RPC-werk voortgezet door een aantal leden, waarvan er op dit moment nog een tweetal in functie zijn. Eddy Croes en Piet Pronk vormen zodoende al jarenlang de kern van de rechtspositiecommissie. In maart 1977 kwam Freda Rodriguez, na een bestuurslidmaatschap, de gelederen versterken, terwijl tenslotte aan het eind van het vorig schooljaar Joyce Wever als newcomer toetrad. De RPC bestaat dus op dit moment uit een viertal leden.

Waar houdt de RPC zich nu zoal nee bezig?

In een vakbond vormt de rechtspositie van de leden een uiterst belangrijk aspect. Een vakbondsbestuur dient dan ook uitermate alert te zijn als daaraan getornd dreigt te worden. Ook moet zij kunnen voorzien dat er mogelijke veranderingen op til zijn. Eén van de taken van de RPC is nu het bestuur hierbij te adviseren. Enkele voorbeelden hiervan zijn: pensioenregelingen, indexeringsvraagstukken, salariskwesties, bevoegdheidsproblematieken, etc. Niet vergeten mag worden de bestudering en bespreking van de recentelijk afgekondigde onderwijswetten, nl. de Landsverordeningen Basis- en Voortgezet Onderwijs. Hoe is de werkwijze?

Meestal krijgt de RPC de betreffende stukken door van het bestuur. Vervolgens worden deze binnen de RPC besproken, waarna een advies aan het bestuur wordt uitgebracht. Ook kan het gebeuren dat er binnen de RPC aan een voorstel wordt gewerkt, dat, na bespreking met het bestuur, als zijnde het Simar-voorstel wordt verstuurd naar de betrokken instantie.

Dit laatste heeft bijvoorbeeld plaatsgevonden bij de pogingen van het eilandgebied om te komen tot een uniforme vervangingsregeling. Helaas is er tot op de dag van heden niets uit de bus gekomen.

Een belangrijk stuk RPC-werk werd aan het begin van dit jaar geleverd tijdens de MTS-staking waarbij salaris- en bevoegdhedenproblematieken in het geding waren.

Veelal probeert de RPC ook, wanneer het om juridische vraagstukken gaat, tot een advies te komen. Dreigt een en ander echter een te gecompliceerd karakter te krijgen, dan wordt een jurist van buiten ingeschakeld. In dit verband is het misschien aardig te vermelden dat een groot gedeelte van het pleidooi, dat onze juridische adviseur hield tijdens het MTS-Kort Geding, opgesteld was door onze eigen RPC!

Al jaren wordt er gesproken over een nieuw in te voeren pensioenregeling. Dikwijls heeft de RPC de Simar-leden erop gewezen hoe belangrijk het is na te denken over een eventuele toetreding tot het Pensioenfonds. Op de gehele Antillen zijn slechts zo'n 8000 werknemers in vaste pensioengerechtigde dienst, waarvan naar schatting 130 Arubaanse leerkrachten. Dit is niet reeel. Normaal zou zijn dat praktisch iedere leerkracht eist dat hij of zij in vaste pensioengerechtigde dienst wordt aangesteld. Uiteraard moeten de pensioenregelingen voor de (gehuwde) vrouwelijke leerkracht verbeterd worden. Een van de belangrijkste redenen om tot het Pensioenfonds toe te treden is de uitkering van een pensioen na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. In de huidige regeling is die 55 jaar. Als pensioen ontvangt men dan ongeveer 70% van het salaris dat men genoten heeft gedurende de laatste twee jaar voorafgaand aan de pensionering. Hierbij moet men dan wel uitgaan van het maximum aantal van 30 pensioenjaren. Is het aantal pensioenjaren minder dan wordt de uitkering naar verhouding verminderd.

Het probleem is meestal dat de werknemer weigert zo ver vooruit te denken. Voor een jong onderwijzerskorps, zoals wij dat op Aruba hebben, is dat wel te begrijpen, doch verstandig is het niet.

De eventueel nieuw in te voeren pensioenregeling voorziet hier wel in door elke werknemer/ambtenaren (en zo worden de leerkrachten beschouwd) te verplichten in pensioengerechtigde dienst te treden. Het voordeel hiervan zal zijn dat het aantal deelgenoten in het Pensioenfonds veel groter wordt met als gevolg een veel grotere waarborging van het pensioen.

Een ander deel van de werkzaamheden van de RPC vormen de persoonlijke adviezen. Hoeveel Simarleden de afgelopen jaren de RPC hebben geraadpleegd, is niet meer na te gaan. Het zijn er zeer velen geweest. Van dit werk komt meestal niet veel naar buiten vanwege het dikwijls private karakter. Intern wordt echter al het mogelijke gedaan individuele problemen op te lossen. Een van de laatste zaken, die door de RPC is behandeld, was de kwestie "M. de G. R. vs VPCOA" waarover in een vorige editie van Skol i Komunidat uitvoerig is geschreven. Het is te hopen dat in de toekomst niet al te veel van dit soort tijdrovende zaken bij de RPC worden aangebracht, daar ook deze commissie al het werk in de vrije tijd moet doen. Laten de leden zich echter door deze laatste opmerking niet weerhouden de RPC aan te spreken. Mocht het teveel worden dan zal de Simar een beroep moeten doen op andere leden om de RPC-gelederen te komen versterken.

Het voorgaande bedoelt een schets te geven van de werkzaamheden van de RPC. Het is heel goed mogelijk dat bepaalde aspecten te weinig belicht of zelfs vergeten zijn. Net als in de afgelopen tien jaar zal de RPC haar werk voortzetten, omdat dit nu eenmaal één van de belangrijkste peilers is waarop de Simar rust. ●

IKOL:

Inter Insulair Kontakt Opleiding Leer-krachten

Arubaanse Pedagogische Akademie ★ Akademia Pedagogiko Korsou

In het weekend van 2-3-4 oktober organiseerden de Arubaanse Pedagogische Akademie samen met de Akademia Pedagodiko Korsow hun tweede interinsulair kontakt Opleiding Leerkrachten.
Tijdens dit weekend bogen ongeveer 40 docenten van de twee PA's zich over een voor hun beiden aktueel thema, namelijk: Het wederkerend onderwijs als nieuwe taak voor de opleidingsinstituten.
Het eerste IKOL heeft begin dit jaar plaatsgevonden in het weekend van 16-17-18 mei, toen de APA met een team van 15 docenten naar Curaçao is getogen om daar met ca. 25 Curaçaose kollega's van gedachten te wisselen over zowel een centraal thema (de aansluitingsproblematiek HAVO-PA) als vakdidaktische aspekten.
De aanleiding voor het op poten zetten van een IKOL lag in de zeer positieve ervaringen die wederzijds zijn opgedaan tijdens het bezoek van twee groepen studenten van de APK aan de APA in resp. april en december 1980. Uit dit studentenkontakt is bij de docenten het idee gelanceerd om ook op docentennivo een geïnstitutionaliseerd en formeel kontakt op gang te brengen, hetgeen resulteerde in het 1e IKOL. Tijdens dit eerste IKOL is door beide instituten afgesproken dit interinsulair kontakt een meer permanent karakter te geven door minstens 2x per jaar een bijeenkomst te beleggen rond een centraal en/of aktueel thema betreffende de opleiding van leerkrachten. De vaksektiebesprekingen die ook tijdens dit eerste IKOL zijn geïnitieerd dienen op een meer regelmatige basis te geschieden.

Kontakten tussen APA en APK in het verleden

Het kontakt tussen de twee opleidingsinstituten heeft in de beginjaren '70 al bestaan en is m.n. in de periode '74-'75-'76 (o.l.v. inspecteurs Casseres en later Zimmerman en m.m.v. Veeris) geïntensiveerd. Toentertijd waren beide PA's ondergebracht bij één inspecteur, die op Curaçao zetelde. In deze periode vonden op een gegeven ogenblik zelfs maandelijkse bijeenkomsten plaats, die zich echter voornamelijk beperkten tot direktie-nivo.
Toch zijn er al in deze periode tot twee keer toe op docenten-nivo besprekingen geweest, hoewel deze nog geen specifiek vaksektie-karakter hadden.
Veel belangrijke zaken zijn tijdens deze periode besproken o.a.:
— afspraken m.b.t. opleiding
— harmonisatie van beide opleidingen
— vooropleiding voor de onderwijzers-opleiding
— integratie K.O. en O.O.
— onderwijs aan 4-8, 8-12 en 12-16jarigen
— type leerkracht voor de Antillen.

Het was dan ook zeer te betreuren dat na 1975 de kontakten tussen de twee opleidingen meer en meer vervaagden. Deze breuk viel samen met het onderbrengen van de APA bij een aparte inspecteur op Aruba. Konsekwentie hiervan was een uit elkaar groeien van de twee opleidingen. Het blijkt zelfs dat de APK langzaamaan veel sterkere mogelijkheden heeft verworven, ondanks het principe van een gelijk beleid m.b.t. deze beide opleidingen van beide eilandgebieden.

1e IKOL

Het Interinsulair Kontakt Opleiding Leerkrachten moet dan ook gezien worden als een bewuste poging om het kontakt tussen de twee PA's te doen herleven.
Doel van het IKOL is: de gezamenlijke bespreking van gemeenschappelijke problemen en verschillende belangrijke aspekten betreffende de opleiding van a.s. onderwijzers en voor zover mogelijk en wenselijk het bepalen van een gemeenschappelijk opleidingsbeleid.
Het centrale thema van de 1e IKOL betrof de aansluitingsproblematiek HAVO-PA en de konsekwenties ervan voor de opleiding.
Konklusies uit deze diskussies waren:
— Het blijkt grote moeite te kosten het normale programma van de onderwijzersopleiding in drie jaren op bevredigende wijze af te ronden.

Veel problemen op het terrein van de Nederlandse taalbeheersing

— Eén van de oorzaken van dit gegeven ligt in het mammoetsysteem, waarbij het aantal vakken beperkt is tot zes. Dit heeft tot gevolg dat de studenten onvoldoende voorbereid zijn voor de pedagogische akademie met haar dertien tot zeventien vakken. Omdat de studenten allemaal verschillende pakketten hebben, is het moeilijk de bestaande hiaten klassikaal weg te werken.
— Ook het nivo van de gevolgde vakken stelt vaak teleur: het blijkt dat de door de mammoetwet veronderstelde verdieping niet heeft plaatsgevonden.
— Gevolg van dit alles is dat de akademie te veel tijd moet besteden aan stofbeheersing waardoor de didaktische aspekten in de verdrukking komen.
— Ook op het terrein van de Nederlandse taalbeheersing liggen veel problemen.

Als oplossing van deze problemen zagen de meeste docenten een *vier-jarige* P.A., waarin het eerste jaar als een soort koppeljaar gezien moet worden. In deze opleiding moet een sterkere integratie van de vakken nagestreefd worden. De beroepsvoorbereiding binnen de opleiding zal beter georganiseerd moeten worden, gedacht kan bv. worden aan een langere stage-periode in het derde of vierde jaar, tot zes maanden toe.
Er werden overigens ook mogelijke negatieve gevolgen van een extra jaar genoemd: o.a. de demotiverende werking bij aankomende studenten en het ontbreken van de garantie dat zo'n koppeljaar de bestaande hiaten zal weten weg te werken.

In de vaksektie-besprekingen zijn de diskussies gevoerd rond de volgende punten:
— het huidige programma
— het toegepaste toetsingssysteem
— het didaktisch handelen bij het betrokken vak
— de relatie theorie-praktijk
— de integratie van de vakken

Enige konklusies:
— de leerstofinhoud van beide instellingen kunnen beter op elkaar afgestemd worden;
— de relatie theorie-praktijk vormt nog steeds een probleem; er dient dan ook konstant naar wegen gezocht te worden om de relatie te verbeteren;
— ook de integratie van de theorie-vakken onderling moet blijvende aandacht hebben.

2e IKOL

Thema voor het tweede IKOL is "Het wederkerend onderwijs als nieuwe taak voor de opleidingsinstituten". "Wederkerend Onderwijs" wordt hier als verzamelterm gehanteerd voor alle vormen van scholing (her-, na-, bij- of omscholing) aan onderwijsgevenden. Het is niet toevallig dat voor dit thema is gekozen. Het is zonder meer duidelijk dat er in het onderwijsveld en bij de individuele leerkracht een grote behoefte bestaat aan verschillende vormen van scholing.
Beide PA's worden momenteel gekonfronteerd met plannen om verschillende vormen van wederkerend onderwijs te institutionaliseren en te centraliseren binnen één instituut, de huidige PA, die aldus een veel breder terrein als momenteel zal gaan bestrijken.
Op Aruba bestaat er al lang het zg. ASPA-projekt. Dit projekt hield het volgende in: Een goed geoutilleerd opleidingsinstituut

Lydia Emerencia, één van de APA-deelneemsters aan het 2e IKOL.

oprichten, waar in vorm van opleiding zorg besteed wordt aan de sterkere vorming van de Arubaanse gemeenschap. In eerste instantie stond hierin centraal de opleiding van onderwijzers (in het kader van de Antillianisering) en aan opleidingen in sociaal edukatieve sfeer.
Dit projekt is toentertijd in de la gestopt toen bleek dat de EEG niet tot financiering bereid was. Al rond de huisvestingsproblemen waar de PA vorig schooljaar mee kampte, die uiteindelijk "tijdelijk" opgelost werden door de verhuizing naar de vroegere Tarcisiusschool, is het ASPA-projekt weer van stal gehaald.
In die tijd ontving de gedeputeerde van onderwijs (Bareño) namelijk van de EEG het bericht dat het misschien toch mogelijk was het ASPA-projekt te financieren. Er werd toen zelfs een kommissie opgericht die tot opdracht kreeg: Een studie over funktieverbreding en verdieping van de taak van de APA als opleidingsinstituut, met meer aandacht voor de strukturering van het wederkerend onderwijs.
Deze kommissie heeft echter zo goed als niet gefunktioneerd.
Begin van dit nieuwe schooljaar zijn echter van de kant van de DECO op dit terrein nieuwe initiatieven ondernomen; begin september j.l. is hun laatste rapport over deze zaak vrijgekomen. Men spreekt hierin van drie afdelingen van de toekomstige "Sociaal Pedagogische Academie":
— De opleiding van leerkrachten voor het basis- en kleuteronderwijs. Het aksent zal hier liggen op de *vervangings*behoefte. Men pleit voor een herstrukturering van deze opleiding: in de eerste plaats *verlenging* van de opleiding en in de tweede plaats een *integratie* van de onderwijzers- en kleuterleidstersopleiding. Het opleiden van leerkrachten voor het voortgezet onderwijs wil men voorlopig laten blijven plaatsvinden binnen de LO- en MO-opleidingen.
— De sociale opleiding (niet duidelijk uitgewerkt).
— Het wederkerend onderwijs.

Enige konklusies in het rapport:
1. De huidige APA voldoet noch qua ruimte noch qua struktuur aan de vereisten voor een opleidingsinstituut.
2. Ruimte en struktuur beïnvloeden elkaar negatief. De ruimte-indeling als basisschool houdt mede de basisschool-struktuur van de opleiding in stand.
3. Dat het wederkerend onderwijs de grootste groeitak zal worden.
4. Dat het de diverse opleidingen alleen maar ten goede kan komen indien alle opleidingen voor het onderwijs in één geheel worden geconcentreerd.

Men pleit dan ook voor o.a.:
— Een nieuwe, aan de eisen voldoende, accomodatie.
— De aanpassing van de struktuur van de APA aan de vereisten van een opleidingsinstituut.
— Het reserveren in dit nieuwe gebouw van ruimte voor andere beroepsopleidingen.

Aan de APA is door de beleidsinstanties de opdracht gegeven om per januari 1980 met enige konkrete voorstellen op tafel te komen betreffende de mogelijke opzet en organisatie van de gewenste vormen van wederkerend onderwijs.

Het is in het licht van dit alles dat het dringende noodzaak is geworden voor de opleiding zich serieus te gaan bezinnen over de verschillende aspekten en problemen die verband houden met deze ontwikkelingen.
Naast het blijven verzorgen van de zg. initiële opleidingen zal het toekomstig instituut het wederkerend onderwijs en eventueel andere vormen van begeleiding moeten gaan verzorgen. Het is duidelijk dat de PA niet van de ene dag op de andere over kan stappen op deze nieuwe taken. Het een en ander zal planmatig en systematisch opgezet moeten worden.
Het tweede IKOL zou zich dan ook buigen over de volgende punten:
— de toekomstige interne opbouw van het instituut;
— de noodzakelijke veranderingen die het instituut op struktureel-organisatorisch gebied zal moeten ondergaan;
— de behoefte/noodzaak aan bijscholing van het docentenkorps;
— de opzet en organisatie van het wederkerend onderwijs.

Tijdens dit studieweekend zijn ook de onderwijsdirekteur, hoofd onderwijszaken en de gedeputeerde van onderwijs uitgenodigd. ●

grawata

Mala lenga ta bisa ku ta e pitch ku Ho-Sing-Loy a tira den laman Betico a mira pa rikesa den nos laman...

✸

Aparentemente Aqua Nova a manda Spoky Laclé for di Hulanda pa saka e asunto di performance-test for di kabes di diputado de Kort...

✸

Menudo a laga hopi mayor desnudo...

✸

Segun Lider di M.E.P., gobierno ta bai reorganisa Aruminco! Ya tin otro nomber pensá kaba:

1. Betminco.
2. Croesminco.
3. MEPminco.
4. Betoilco.

✸

Idefre ta bin ku otro aktividat riba tereno di deporte. Ya tin piskamento, koremento, trekmento di kabuya i pronto tin lastramento di garoshi...

✸

Wancho Evertsz a yega di reken uit: 6-1=0;
Don Martina a bisa ku 6-1=3 rest 2.
Ta piká ku Einstein a muri kaba...

✸

Polítikonan komun ta tira santo den wowo di pueblo. E strea nobo Zaandam ta tira asfalt den wowo di Sanikolas...

✸

Aki 5 aña, ora ku Korsou a haya un kantidat di azeta bou di su laman i Aruba ni un krenchi: Betico, yamando Don Martina na telefón: "Pordon Don!!!"

✸

Zaandam: Oliesjeik, oliebol of oljedom??

✸

E time-bom bou di kabinéte Martina por fin a eksplotá parsialmente. Pa mala suerte, Betico - sin ku e mes sa - a trese e bom aki Aruba. Awor e ta planteá bou di e 'Bloke Arubano'...

✸

Riba e mesun dia ku a sali na kla kiko MEP a hasi na State Department, Wilfrido Vargas a yega Aruba: "Que hicisten abusadores?"

✸

Lema nobo di MEP: "Solo el crudo, salva al pueblo"...

✸

I tóg, nos ta opserva un sierto progreso: ora ku Simar no a afilia su mes na e Bloke Arubano, e biaha aki nan no a worde yama 'traidor'...

✸

Don Martina ku e demisionario Hendrik Croes:"Prisón van Dakota is geen duiventil, jóh".

✸

Awor Zaandam kier a pasa henter Aruba bou di mesa di State Department. Sinberguensa!!!

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, CHUCHUBISTRAAT 4, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

- ☐ *Antiyas:* *NAf. 25,— pa 10 numero*
- ☐ *Hulanda:* *NAf. 25,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 40,—*
- ☐ *Otro paisnan:* *NAf. 25,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga via postwissel.

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

E preisnan aki ta konta pa tur aplikashon ku nos ta risibi despues di 1-1-1981. *Firma* ....